

EURA ISOVAHE YLI-NUORANNE, TUUMI JA KYLLÖISEN TONTIT

Rautakautisen kalmiston kaivaus

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander 1970

Kertomus kaivauksesta, jonka Pirkko-Liisa Lehtosalon-Hilander suoritti kesä-heinäkuussa 1970 Euran Isovahen kylässä Yli-Nuoranteen, Tuumin ja Kyllöisen tonteilla (peruskartta 1134 07-08, x 6779 95, y 561 30-45). Kyseessä on alue, jonka eri osia on jo useaan eri otteeseen aikaisemmin tutkittu, ks. P-L. Lehtosalon kertomusta vuosien 1965-66 kaivauksista. - Tähän kertomukseen liittyy 45 karttaa ja 26 valokuvaa (filmien n:ot 45902-45927). Kaivauksista saadut löydökset on luetteloitu KM:n numeroilla 18317:1-206.

Keväällä 1970 sain Muinaistieteelliseltä toimikunnalta tehtäväkseni tutkia Euran Isovahen kylässä autoilija Tuumin omistaman Kaparinimisen tontin, rek. n:o 1³⁴, sen osan, joka jäisi rakennettavan autokoulu- ja asuinrakennuksen alle tai tuhoutuisi viemäröintitöissä. Samalla piti kaivaa myös se alue Yli-Nuoranteen talon puutarhaa, joka on lähinnä Kauttualle vievää maantietä. Tälle alueelle piti tehdä uusi aita, jonka tukipilarit vaativat kuoppien kaivamista maapohjaan. Kaivauksen aikana kävi selville, että viemäreitä vedettäisiin myös autoilija Tuumin omistaman tontin pohjoispuolella olevan Kyllöisen (ent. Seppänen) tontin läpi ja että tällä tontilla suoritettaisiin myös muita rakennustöitä, joten kaivaukset ulotettiin myös rek. n:oilla 1³⁵ ja 1⁷² varustetuille tonteille. Koe-kuoppia tehtiin myös tontin 1⁷³ (Grönroos) puolelle paikkaan, johon sittemmin on rakennettu uusi asuinrakennus. Tutkimuksia varten oli saatu erityinen määräraha opetusministeriöltä.

Suoritin kaivaukset kesä-heinäkuussa 1970 ja apulaisinani toimivat piirt. Rauno Hilander, arkeologian opiskelijat Matti Bergström ja Jarkko Virtamaa, maisteri Ushio Maeda Japanista sekä joukko paikkakunnan opiskelijoita ja koululaisia. Kaivauksin tutkittiin yhteensä lähes 870 m², josta Tuumin tontilla 600 m², Kyllöisen tontilla n. 100 m² ja Yli-Nuoranteen puutarhassa n.155 m², loput koostuu koe-kuopista. Euran Kauttuan tien länsireunalla Yli-Nuoranteen ja eläin-

lääkärin tontin välillä olevista tonteista vain rek. n:ot 1¹⁹⁰ (Alkon talo) ja 1¹⁷⁸ (ent. 1⁶⁹) eivät toistaiseksi ole joutuneet kaivausten kohteeksi.

Kaivaukset Yli-Nuoranteen puutarhassa, yleiskartta s. 15 ja 16

Yli-Nuoranteen puutarhan koillisreunalta, maantien vierestä, mistä v. 1958 yleiskartassa näkyvää viemäriojaa kaivettaessa oli löydetty merovingiaikaista esineistöä, löydettiin nytkin viisi selvää ruumishautaa. Sen lisäksi oli paikalla yksi jokseenkin syvä maaläikkä, jolle annettiin myös numero (27). Numerointi on jatkoa vuosina 1965-66 kaivettujen hautojen numeroille. Kaikki haudat keskittyivät n. 16 m pitkälle alueelle, joka alkoi n. 5 m poistokaivosta kaakkoon. Alueella oli lisäksi pari suurta roskakuoppaa, ja maapohja hautojen lähistöllä oli läikällistä. Kaivetun alueen kaakkoispää, joka ulottui Yli-Nuoranteen asuintontin rajaan, oli sen sijaan n. 19 m:n matkalta täysin puhdas. Poistokaivon ja hauta-alueen välissäkään ei havaittu mitään merkkejä maapohjan käsittelystä, mutta tältä alueelta saatiin joitakin irtolöytöjä (18317:33-46). Maapohja oli hiekkaa niinkuin aikaisemminkin kaivetuilla alueilla.

Hauta 25

Karttasivut 17, 18
Valokuvat 1-3

Hauta 25 sijaitsi ruudussa -12/-A, n. 11 m poistokaivosta kaakkoon. Sen päällä oli n. 35 cm ruokamultaa, minkä jälkeen seurasi n. 15 cm paksu mullan- ja hiekansekainen kerros. Vasta tämän loputtua haudan rajat olivat selvästi esillä. Hautakuoppa oli suunnassa NW-SE, se oli kooltaan n. 305 x 95-120 cm (leveämpi kaakosta) ja syvyydeltään n. 80-85 cm mullan pinnasta. Kuopan täyttemaassa oli lähes koko haudan pituinen, parikerroksinen, harvahko kiveys, jonka kummassakin esiintyi hieman nokea, luoteispäässä oli sitäpaitsi kiveyksen pin-

nan tasossa palaneita luunsiruja (18317:3). Kuopan keskivaiheilta löydettiin naula (18317:1), ja täyttemaassa oli pari saviastianpalaa, mutta hautaus oli esineetön, eikä vainajan luita ollut säilynyt. Kuopan pohja oli pyöristytävä.

Hauta 26

Karttasivu 19
Valokuvat 4-6

Hauta 26 sijaitsi poistokaivosta n. 10 m:n päässä. Se oli lounaiskoillissuunnassa, ja kaivettu viemärioja hipoi sen koillispäätä. Haudan lounaispään päällä oli lähes 40 cm puutarhamultaa, ja sen alla vielä n. 20 cm mullan- ja hiekansekaista maata. Koillispäätä peitti vain viimeksimainittu kerros, sillä tässä kulki puutarhakäytävä. Hautakuopan koko oli n. 175 x 50-55 cm, ja sen pohja oli vain vajaa 15 cm sekaisen maan rajaa syvempänä. Niinpä haudan rajatkin havaittiin vasta siinä vaiheessa, kun ensimmäiset löydöt olivat esillä.

Hautakuopan reunoilla ja pohjalla tavatuista tummista jäljistä päätellen siinä on ollut arkku, tai se on ollut joka tapauksessa jotenkin vuorattu. Vainajan pääkallosta oli hieman jälkiä haudan lounaispäässä, ja näiden luoteispuolelta tavattiin keihäänkärki (18317:5), vyötärön vaiheilta löydettiin suurikokoinen veitsi (18317:6). Haudan kaakkoislaidalla jalkopäässä oli pieni kivitaltta (18317:8) ja täyttemaassa saviastianpala (18317:9). Veitsi löytyi n. 10 cm muita löydöksiä alemmalla. Hautakuopan pohja oli melko tasainen, vain hieman reunoilta pyöristytävä.

Hauta (?) 27

Karttasivu 20
Valokuva -

Numerolla 27 merkitty läikkä oli hautojen 25 ja 26 välissä ja muotonsa perusteella se olisi voinut olla lapsen hauta. Päällä oli n. 35 cm puutarhamultaa ja sen alla lähes 20 cm sekaista maakerrosta,

jonka poistamisen jälkeen rajat alkoivat erottua. Tässä tasossa oli läikän päällä muutamia kiviä. Läikkä oli soikeahko, kooltaan n. 80 x 50 cm, ja sen pohja, joka oli pyöristynyt, ulottui lähes 100 cm:n syvyyteen puutarhan pinnasta. Kuopan yläosassa oli hieman hiiltä, ja siitä löytyi kolme rautanaulaa (18317:10), hieman alempana oli palanut luunsiru ja pari palanutta savenpalaa (18317:11,12). Mitään todistetta siitä, että tämä olisi todella ollut hauta, ei saatu.

Hauta 28

Karttasivut 21, 22
Valokuvat 7-10

Hauta 28, joka sijaitsi haudasta 26 n. 1 m länteen, oli suureksi osaksi tuhoutunut suurta roskakuoppaa tehtäessä, vain sen koillisin pää oli jäljellä. Hauta on ollut suunnassa SW-NE, ja sen leveys on ollut ainakin n. 100 cm. Luoteissivua oli jäljellä n. 125 cm:n pituudelta. Puutarhamultaa oli haudan päällä n. 25 cm ja sekaista maakerrosta sen alla n. 10 cm. Haudan pohja oli mullan pintaa 55-60 cm alempana. Haudan reunoilla havaituista tummista jäljistä päätellen oli kuopassa ollut arkku tai jonkinlainen vuoraus. Vainajasta ei havaittu mitään jälkiä, mutta koillisessä oli jonkin eläimen hampaan kappaleita (18317:16-18). Säilyneen osan keskikohdalta tavattiin kuolaimet (18317:13), ja lisäksi löydettiin kuopasta savastianpala, rautakuonamöykky, palaneita luunsiruja ja kivi-iskoksia (18317:14,15,19,20). Kuopan pohja oli keskeltä melko tasainen, reunoilta pyöristynyt.

Hauta 29

Karttasivu 23
Valokuvat 11-14

Hauta 29 tuli esille edellisestä n. 1,5 m luoteeseen. Sen suunta oli myös SW-NE ja se näytti kuuluvan edellisen kanssa samaan hautarivistöön. Haudan päällä oli n. 40 cm puutarhamultaa ja sen alla

vielä n. 20 cm mullan- ja hiekkansekaista maata. Toinen roskakuopista leikkasi jonkin verran haudan kaakkoissivua. Haudan lounaispäässä oli n. 130 x 65 cm laaja kiveys, joka muodostui lounaispäässä olevasta suuresta kivistä ja siitä koilliseen olevasta latomuksesta. Se ulottui sekavaan kerrokseen, korkein kivi jopa puutarhamultaan, joten kiveys on todennäköisesti tehty alkuaan haudan päälle. Kivien välissä ja ympärillä oli maa erittäin tummaa, hiilenpaloja sisältävää, ja tämä tumma alue ulottui keskustastaan haudan pohjatasoon asti. Näytti aivan siltä kuin kiveys olisi painollaan saanut arkun romahtamaan ja painunut ympäröivän hiilimaan keralla syvemmälle. Hautakuopan koko oli n. 310 x 110-120 cm, ja se oli pohjasta selvästi kapeampi ja pyöristynyt. Siitä huolimatta vaikutti siltä, että siinä olisi ollut kannellinen puuvuoraus. Puunrungosta koverrettu ruuhiarkku lienee yksi mahdollinen selitys. Tumman kerroksen peittävä pohja oli 95-100 cm:n syvyydessä mullan pinnasta, ja se oli jonkin verran epätasainen. Vainajasta ei ollut säilynyt mitään, mutta haudan koillispuolella oli eläimen luita ja hampaita (18317:62). Tässä päässä luoteissivulla oli myös keihäänkärki (18317:21). Veit- si (18317:22) löytyi haudan keskikohdalta, kaakkoissivulta, ja haudan lounaispäässä oli pari rautaesineen palasta (18317:23,24).

Hauta 30

Karttasivut 24-26
Valokuva 15, 16

Hauta 30 oli edellisen vieressä, sen luoteispuolella, hieman yli metrin päässä, aivan samansuuntaisena (SW-NE). Sen päällä oli puutarhamultaa 30-35 cm ja lisäksi n. 20 cm paksu mullan- ja hiekkanseka- kainen kerros. Maa paikalla oli karkeampirakeista kuin aikaisempien hautojen kohdalla, minkä johdosta haudan kohta erottui hienomman maanlaatunsa vuoksi, täyttemaahan oli näet sekaantunut hienirakei- sempia pohjakerroksia. Hautakuopan laajuus oli ylhäältä n. 355 x

95-115 cm (lounaispää leveämpi), mutta pohjasta, joka oli n. 110 cm:n syvyydessä mullan pinnasta, vain n. 290 x 65 cm. Kuoppa oli koillispäästä suora, lounaispäästä pyöristyväpäinen. Haudan keskellä oli lähes koko sen pituudella 35-65 cm leveä tumman maan alue, ja haudan kummassakin päässä oli 20-30 cm pohjatasoa ylempänä muutamia kiviä ja hiilensekaista maata. Koillispäässä oli hiililäikkä halkaisijaltaan vain n. 20 cm, lounaispäässä kooltaan n. 50 x 35 cm. Tumma maa loppui 5-15 cm ennen pohjaa, niin että esineet tulivat vaaleasta hiekasta. Näitä olivat helmet, joita löytyi kaksi haudan kummastakin päästä (18317:25-27,29), pronssisormus (18317:28) haudan keskiosasta ja rautaveitsi (18317:30) haudan lounaispäästä. Ainoat jäljet vainajasta olivat maatuneet luunpalaset sormuksen yhteydessä, eikä haudan pohjalta tavattu myöskään merkkejä puurakenteista. Hautakuopan pohja oli huomattavan tasainen.

Alueelta löytyi hautojen ulkopuoleltakin jonkin verran tavaraa, kivi-iskoksia, saviastianpaloja, palanutta savea ja luuta, rautanauvoja, historiallisen ajan rahoja ym. (18317:33-85). Kalmisto jatkuu puutarhan alle, sillä kaivetun alueen puutarhan puoleisessa reunassa näkyi haudoita vaikuttavia läikkiä. Tämänkertaisen kaivauksen perusteella näyttää siltä kuin hautoja olisi suhteellisen kapealla vyöhykkeellä, mutta on täysin mahdollista, että nyt kaivetulla alueella oli vain tämän kalmistonosan ulommaisin kulma ja että puutarhamaan alta löytyy hautoja paljon laajemmalla alueella. Voi tietysti olla niinkin, että haudat sijaitsevat pesäkkeinä, joiden välillä on tyhjiä alueita. Koekuopista, jotka tehtiin Yli-Nuoran-teen nuoremman asuinrakennuksen ja maantien väliin, saatiin negatiiviset tulokset.

Kaivaukset autoilija Tuumin tontilla , yleiskartta s. 15, 27

Tuumin tontilla, joka oli entistä peltoa ja puutarhaa, poistettiin pintamaa etukuormaajalla koko siltä alueelta, jolle rakennus oli

suunniteltu rakennettavaksi. Tällöin kävi ilmi, että vaikka alueella oli joitakin hautakuvioita, nämä olivat harvassa ja suurin osa maapohjaa oli koskemattonta. Näin ollen uskallettiin tarkastaa tulevien viemäreiden paikoilta vain ojien levyiset alueet. Maapohja n. 35 cm paksun peltomultakerroksen alla oli hienoa hiekkaa, jossa kaikki kaivetut kuopat samoin kuin pelto-ojat näkyivät selvästi. Kaikille vähänkin syvemmille maaläikille annettiin numerot ja niistä tehdyt havainnot luetellaan seuraavassa:

Läikkä 1 (karttas. 28) oli ilmeisesti ruumishauta, johon oli suoritettu esineetön haudaus. Se oli suunnassa SW-NE. Kuopan koko oli n. 120 x 45 cm ja sen syvyys mullan pinnasta n. 80 cm. Se oli melkein suorakulmainen, suoraseinäinen ja pohjaltaan lähes tasainen. Kuopan pohjalla oli n. 25 cm pitkä puunpala, ja täytemaasta löydettiin palaneita savenpaloja ja rautakuonaa (18317:86,87). Muuten oli kuoppa löydötön.

Läikkä 2 (karttas. 29) oli muodoltaan pyöreä, kivien reunustama, ja läpimitaltaan n. 65-70 cm. Sen syvyys oli n. 75 cm ja pohja oli melkein tasainen. Kuopan keskellä oli lähellä pohjaa hiiltä, jonka joukosta löydettiin palaneita luunsiruja. Hieman ylempää tuli rautakuonamöykky ja epämääräinen raudanpalanen (18317:88-91).

Läikkä 3 (karttas.30-1) oli myös ruumishauta, johon oli suoritettu esineetön haudaus. Se oli suunnassa SW-NE. Kuopan koko oli ylhäältä 150 x 50-80 cm, pohjalta 125 x 40 cm, ja sen syvyys n. 95 cm. Kuoppa oli yläosastaan muodoltaan epämääräinen, mutta se muuttui alemmaa lähes säännölliseksi suorakulmioksi, ja pohja oli huomattavan tasainen. Mitään löydöksiä ei siinä havaittu.

Läikkä 4 (karttas.32) oli myös esineetön ruumishauta. Sen suunta oli SW-NE ja koko n. 165 x 50 cm. Hautakuopan pohja, joka oli melko tasainen, oli n. 115 cm mullan pintaa alempana. Kuoppa oli muodoltaan lähes suorakulmainen, ja sen täytemaasta löytyi palanut

luunsiru ja rautakuonan kappaleita (18317:92,93).

Läikkä 5 (karttas. 33) oli pyöreä ja läpimitaltaan n. 50 cm. Sen pohjalla, joka oli lähes 80 cm:n syvyydessä mullan pinnasta, oli muutamia kiviä, hiiltä, pari palanutta savenpalaa ja palaneita luunsiruja (18317:94,95). Pohja oli pyöristyvää.

Läikkä 6 (karttas.34-5) oli pyöreä, läpimitaltaan 50-60 cm. Siinä oli pari kerrosta kiviä sekä hiiltä, ja siitä löytyi rautakuonan kappaleita (18317:96,97). Pohja, joka oli 50-55 cm:n syvyydessä mullan pinnasta, oli pyöreä.

Läikkä 7 oli soikeahko, suunnassa SSW-NNE ja kooltaan n. 90 x 65cm. Sen hiukan pyöristyvää pohja oli n. 70 cm:n syvyydessä mullan pinnasta. Täyttemaassa oli hiiltä, poltettua savea ja rautakuonaa (18317:98-100). Karttas. 36.

Läikkä 8 (karttas.37) oli pyöreä, läpimitaltaan n. 40 cm ja syvyydeltään n. 65 cm. Kuopan pohjalla oli hiilimaaläikkä ja pari palanutta savenpalaa (18317:101).

Läikkä 9 (karttas. 27) oli pyöreä, läpimitaltaan n. 50 cm, ja sen päällä oli kivi. Pyöristyvää pohja oli n. 52 cm:n syvyydessä. Kuopassa oli hiiltä ja muutamia palaneita luunsiruja (18317:103,104).

Läikkä 10 (karttas.27) oli viemärin tähden kaivetussa koeojassa. Se oli epämääräisen muotoinen, suunnassa SE-NW ja kooltaan n. 140 x 70 cm. Sen pohja oli mullan pinnasta lähes metrin syvyydessä. Kuopasta löydettiin rautakuonan pala (18317:105).

Läikkä 11 (karttas. 38) oli n. 570 cm pitkä ja n. 45-50 cm leveä, lähes suorasiivinen, suorapäinen ja tasapohjainen. Sen suunta oli NW-SE, ja sen kaakkoispään ylitse kulki pelto-oja. Pohja oli n. 75 cm:n syvyydessä. Kuopan kaakkoispäässä oli pari metalliesineen katkelmaa, ja täyttemaassa oli lisäksi saviastianpaloja, palanutta savea ja rautakuonaa (18317:106-110).

Läikkä 12 (karttas. 27) oli pyöreä, halkaisijaltaan n. 60 cm. Sen pyöristytävä pohja oli n. 60 cm:n päässä mullan pinnasta. Kuopassa oli yksi kivi, ja siitä löydettiin palanut luunsiru ja pari saviastianpalaa (18317:111-112).

Läikkä 13 (karttas. 39) oli todennäköisesti esineetön ruumishauta, jonka suunta oli WNW-ESE. Se oli kooltaan 290 x 85 cm, ja sen epätasainen, pyöristytävä pohja oli n. 90 cm:n syvyydessä mullan pinnasta. Noin 20 cm pohjatasoa ylempänä oli kuopassa hiililäikkä, ja täyttemaassa oli rautakuonaa (18317:113-114).

Läikkä 14 (karttas. 27) oli pyöreä, halkaisijaltaan n. 50 cm ja syvyydeltään n. 70 cm. Sen päällä oli yksi melko suuri kivi, ja täyttemaassa oli saviastianpala ja palanut luunsiru (18317:115,116). Pohja oli pyöristytävä.

Läikkä 15 (karttas. 40) oli esineetön ruumishauta suunnassa SW-NE. Kuopan koko oli n. 125 x 50 cm ja syvyys n. 75 cm mullan pinnasta. N. 15-20 cm kuopan pohjatasoa ylempää koillispäästä löydettiin hieinan maatunutta luuta, ja täyttemaassa oli saviastianpala ja rautakuonaa (18317:117-119).

Läikkä 16 (karttas. 41) oli myös esineetön ruumishauta. Sen suunta oli NW-SE ja koko n. 220 x 35-45 cm. Kuopan tasainen pohja oli 75 cm:n syvyydessä mullan pinnasta. Täyttemaassa oli saviastianpala ja rautakuonaa (18317:120-123).

Läikkä 17 (karttas. 42) oli esineetön ruumishauta suunnassa SW-NE. Sen koko oli n. 135 x 45 cm, ja melkein tasainen pohja oli noin metrin syvyydessä mullan pinnasta. Täyttemaasta löytyi pari saviastianpalaa ja rautakuonamöykkyjä (18317:124,126).

Läikkä 18 (karttas. 27) oli pyöreä, halkaisijaltaan n. 70 cm. Sen pohja oli pyöristytävä ja n. 80 cm:n syvyydessä mullan pinnasta. Kuopan yläosassa oli n. 30 cm läpimitaltaan oleva kivi, ja täyttemaassa oli palanut luunsiru ja saviastianpaloja (18317:127,128).

Seuraavat läikät olivat muodoltaan soikeita tai pyöreitä ja pyöristyvähkopohjaisia, ja niistä saatiin vain niukasti löydöksiä:

Läikkä	Karttas.	Koko	Syvyys	Löydökset
19.	27	80x60 cm	65 cm	-
20.	"	50x50 cm	70 cm	-
21.	"	50x50 cm	80 cm	-
22.	"	50x50 cm	70 cm	-
23.	"	25x25 cm	70 cm	-
24.	"	50x50 cm	50 cm	Palanutta savea (:135)
25.	"	20x20 cm	50 cm	-
26.	"	40x40 cm	50 cm	-
27.	"	40x40 cm	75 cm	Saviastianpala, rautakuonamöykky (:129,130)
28.	"	30x30 cm	65 cm	Hiiltä
29.	"	40x40 cm	75 cm	-
30.	43	50x50 cm	85 cm	-

Läikkä 31 (karttas. 27) oli soikeahko suunnassa SW-NE. Se oli kooltaan n. 180 x 100 cm ja syvyydeltään n. 80 cm. Läikän päällä oli muutamia suurehkoja kiviä, ja kuopan pohja oli epätasainen. Ei löydöksiä.

Läikkä 32 (karttas. 27) oli pyöreä, halk. n. 70 cm, syvyys n. 65 cm. Läikän päällä oli kivi ja pohja oli pyöristytvä. Täyttemaasta löydettiin rautakuonamöykky ja palanut savenpala (18317:132-134).

Läikkä 33 (karttas. 27) oli pyöreä, pyöristytväpohjainen, halk. n. 70 cm, syvyys n. 55 cm, ei löydöksiä.

Läikkä 34 (karttas. 27) oli soikeahko, kooltaan n. 150 x 100 cm, syvyydeltään n. 50 cm. Kuopassa oli n. 60 cm läpimitaltaan oleva kivi (tehty kiven hautaamiseksi?), ja pohja oli epätasainen. Ei löydöksiä.

Autoilija Tuumin tontilta löydettiin siis 7 todennäköistä ruumis-

hautaa, jotka kaikki olivat esineettömiä. Useimmat näistä olivat niin pieniä, että niiden on täytynyt kuulua lapsille. Myös jotkin soikeista läikistä ovat voineet olla hautoja, kun sen sijaan pyöreät läikät ovat arvoituksellisia. Niistähän löytyi vain joitakin harvoja palaneita luunsiruja, joten niitä ei voi tulkita polttohaudoiksikaan.

Kaivaukset Kyllöisen tontilla, yleiskartta s. 15, 27

Kyllöisen tontilla tutkitut alueet selviävät yleiskartasta: Paikka oli pihamaata ja puutarhaa, ja samoin kuin Tuumin tontilla, täälläkin maapohjassa paksun pintamaakerroksen alla oli runsaasti erilaisia läikkiä, joista viemäri- ja pelto-ojat erottuivat tummimpina. Muista läikistä tehtiin seuraavat havainnot (numerointi on jatkoa Tuumin tontin läikkien numeroinnille):

Läikkä 35 (karttas.44-5) oli esineetön ruumishauta. Senpäällä oli multaa yli 40 cm, ja se erottui hiekassa lähes suorakulmion muotoisena läikkänä, jonka suunta oli SW-NE. Kuopan koko oli 190 x 40-55 cm, ja sen syvyys maanpinnasta oli n. 110 cm. Pohja oli lähes tasainen. Täyttemaassa oli muutamia saviastianpaloja ja rautakuonaa (18317:165,166).

Läikkä 36 (karttas.46-48) oli pyöreä, halk. ylhäältä n. 45 cm, pohjasta pienempi. Kuopan päällä oli peltomultaa lähes 50 cm, ja sen syvyys mullan pinnasta oli n. 105 cm. Kuopan täytteenä oli muutamia pieniä kiviä, hiiltä, savea ja punaista maata. Sen keskustassa oli tummanruskea jälki, ja siitä löydettiin palaneita savenpaloja (18317:167).

Läikkä 37 (karttas.49-50) oli esineetön ruumishauta suunnassa SW-NE. Sen koko oli n. 240 x 40-60 cm. Kuoppa leveni aivan selvästi pohjaan, joka oli tasainen ja n. 80 cm:n syvyydessä mullan pinnasta (multaa oli n. 40 cm). Kuopasta tavattiin rautaesine, saviastian-

paloja ja rautakuonaa (18317:168-171).

Läikkä 38 (karttas. 51) oli nelikulmainen, pyöreäpohjainen, halkaisijaltaan n. 30 cm ja syvyydeltään n. 65 cm. Ei löydöksiä.

Läikkä 39 (karttas. 52) oli nelikulmainen, kooltaan n. 35x25 cm ja syvyydeltään n. 55 cm. Sen täytemaassa oli runsaasti hiiltä, mutta mitään löydöksiä ei tavattu.

Läikkä 40 (karttas. 53) oli esineetön ruumishauta suunnassa NW-SE. Sen toinen pää oli tuhottu yhtä ojaa kaivettaessa ja toinen oja sivusi sen reunaa. Jäljellä oleva osa oli 195 cm pitkä ja 55 cm leveä, jokseenkin tasainen pohja oli n. 55 cm:n syvyydessä. Kuopasta löytyi saviastianpaloja ja rautakuonankappaleita (18317:172, 173). Itänurkassa oli hieman puuta.

Läikkä 41 (karttas. 54) oli esineetön ruumishauta suunnassa SW-NE. Se oli kooltaan n. 185x45 cm ja syvyydeltään n. 100 cm. Kuopan yläosassa oli reunoilla puuta, pohja oli jokseenkin tasainen. Täytemaasta löytyi saviastianpala ja rautakuonaa (18317:174,175).

Läikkä 42 (karttas. 55) oli soikeahko, laajuudeltaan n. 100 x 85 cm ja syvyydeltään n. 80 cm. Se kapeni hieman pohjaan, joka oli tasainen. Kuopan yläosassa oli muutamia suuria kiviä ja nokimaaläikkä. Täytemaassa oli runsaasti hiiltä ja palaneita pikkukiviä sekä rautakuonaa, saviastianpaloja ja palanutta savea (18317:176-178). Myös yksi palanut luunsiru löydettiin.

Läikkä 43 (karttas.56-7) oli soikeahko, esiin tullessaan epämääräisen muotoinen, suunnassa W-E. Sen koko oli n. 130 x 80-85 cm ja syvyys n. 90 cm, pohja oli kalteva. Kuopassa oli yksi suuri ja muutamia pienempiä kiviä sekä merkillinen aivan pienien kivien kasauma. Siitä löydettiin myös maatunutta puuta ja luuta, n. 40 saviastianpala, runsaasti rautakuonaa, palanut luunsiru ja piinpala (18317:179-182).

Läikkä 44 (karttas. 27) oli pyöreähkö, n. 65 x 70 cm laaja ja n. 50 cm syvä, pyöristyväpohjainen. Siitä löydettiin saviastianpala, palanutta savea ja rautakuonaa (18317:183-186).

Läikkä 45 (karttas. 58) oli SW-NE-suuntainen ruumishauta, joka ilmeisesti oli tehty toisen ruumishaudan n:o 46 päälle; kummankin päältä kulki pelto-oja. Hauta 45 oli suorasiivinen, n. 180 cm pitkä ja n. 50 cm leveä. Sen syvyys mullan pinnasta oli n. 105 cm, ja pohjo oli melko tasainen. Täyttemaasta löytyi maatonutta luuta, muutamia saviastian ja palaneen saven paloja sekä runsaasti rautakuonaa (18317:187-191).

Läikkä 46 (karttas. 58) oli ollut edellistä matalampi, joten siitä oli vain lounaispäästä säilynyt n. 70 cm:n pituudelta. Kuopan leveys oli runsaasti 45 cm ja syvyys n. 80 cm. Säilyneet kulmat olivat lähes suorat, ja pohja oli huomattavan tasainen. Täyttemaassa oli rautakuonamäykky ja saviastianpala (18317:192, toinen n:ossa 188).

Läikkä 47 (karttas. 59) oli muodoltaan epämääräisen soikeahko suunnassa NW-SE. Se oli kooltaan n. 135 x 70 cm ja syvyydeltään n. 70 cm (puutarhamultaa oli paikalla n. 45 cm). Entinen pelto-oja kulki sen kaakkoispään päällitse. Ei löydöksiä.

Sekä Tuumin että Kyllöisen tonteilla tuli jonkin verran löydöksiä myös pelto-ojista ja läikkien ulkopuolelta (18317:136-164,193-206), mutta yleensä näyttivät löydökset keskittyvän läikkiin. On huomattavaa, että Kyllöisen tontin puolella kaivetun 100 m²:n alalla oli kuusi ruumishautaa, kun sen sijaan Tuumin tontilla 600 m²:n alalla oli vain seitsemän hautaa, näistä kolme Kyllöisen tonttia lähinnä olevassa kulmauksessa. Kyllöisen ja Tuumin tonttien rajan vaiheilta alkaa siis yksi tiheämpi hauta-alue. Tähän kohtaan on nähdäkseni haudattu myöhään, esineettömän hautaustavan päästyä valtaan, mutta saviastianpalojen löytyminen viitanee siihen, että jossakin lä-

hettyvillä on esineellisiäkin ruumishautoja. Tuumin tontin puolella niitä tuskin on montaa, jos ollenkaan, kun sen sijaan aluetta Tuumin asuinrakennuksesta kelloseppä Hannulan tontin luoteisrajaan on syytä pitää silmällä. Grönroosin tontilla, joka on Tuumin tontin länsipuolella, olivat koekaivausten tulokset negatiiviset.

Helsingissä 15. 8. 1976.

Antko-Juusa Lehtonen-Hilander

193
ELÄINLÄÄKÄRI

HANNULA 166

KYLÖINEN
172

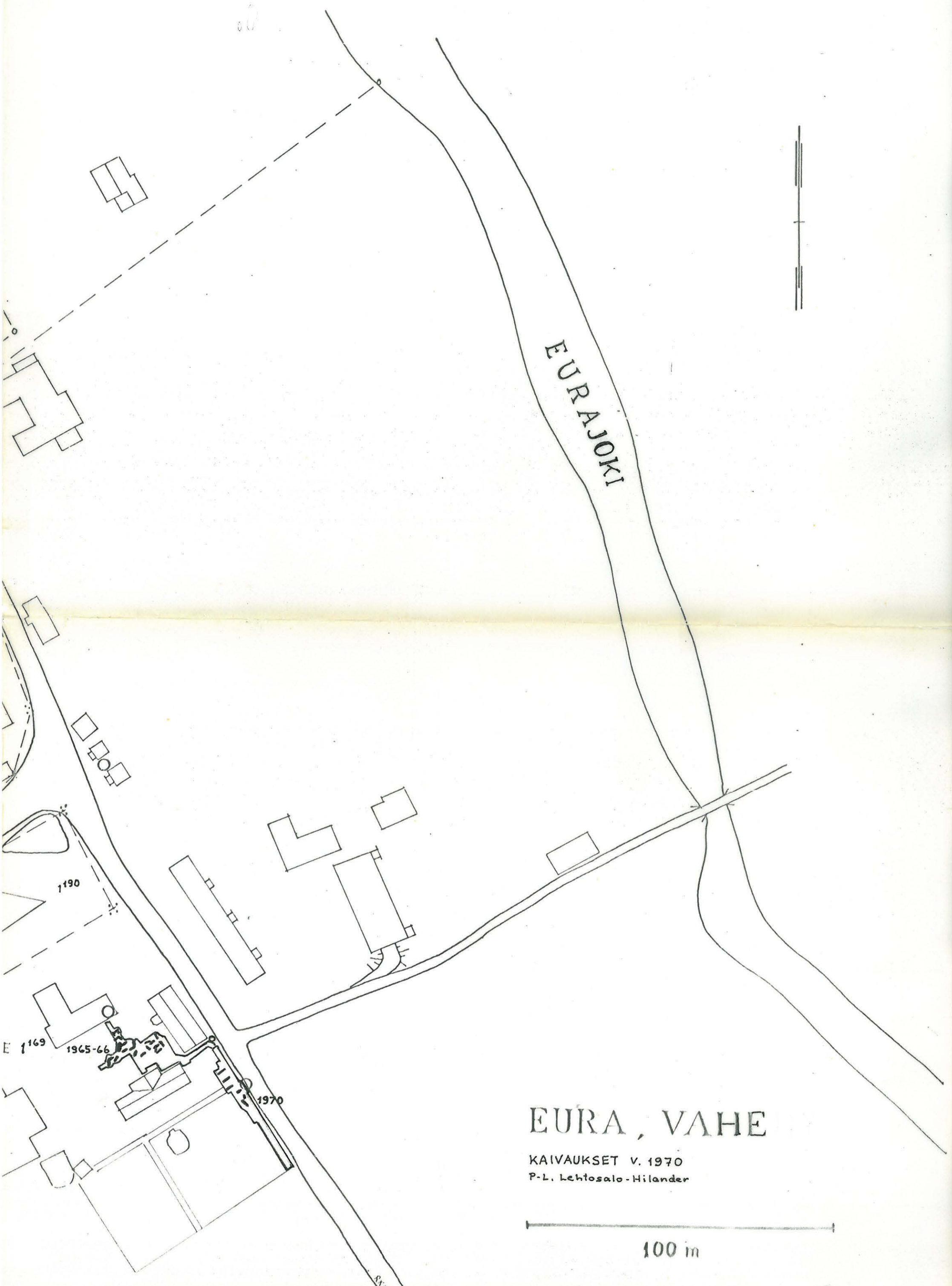
GRÖNROOS
173

1970 134
TUUMI

YHTEISKOULU

YLI - NUORAN

EURAJOKI

EURA, VAHE

KAIVAUKSET V. 1970
P.-L. Lehtosalo-Hilander

100 m

1190

1169

1965-66

1970

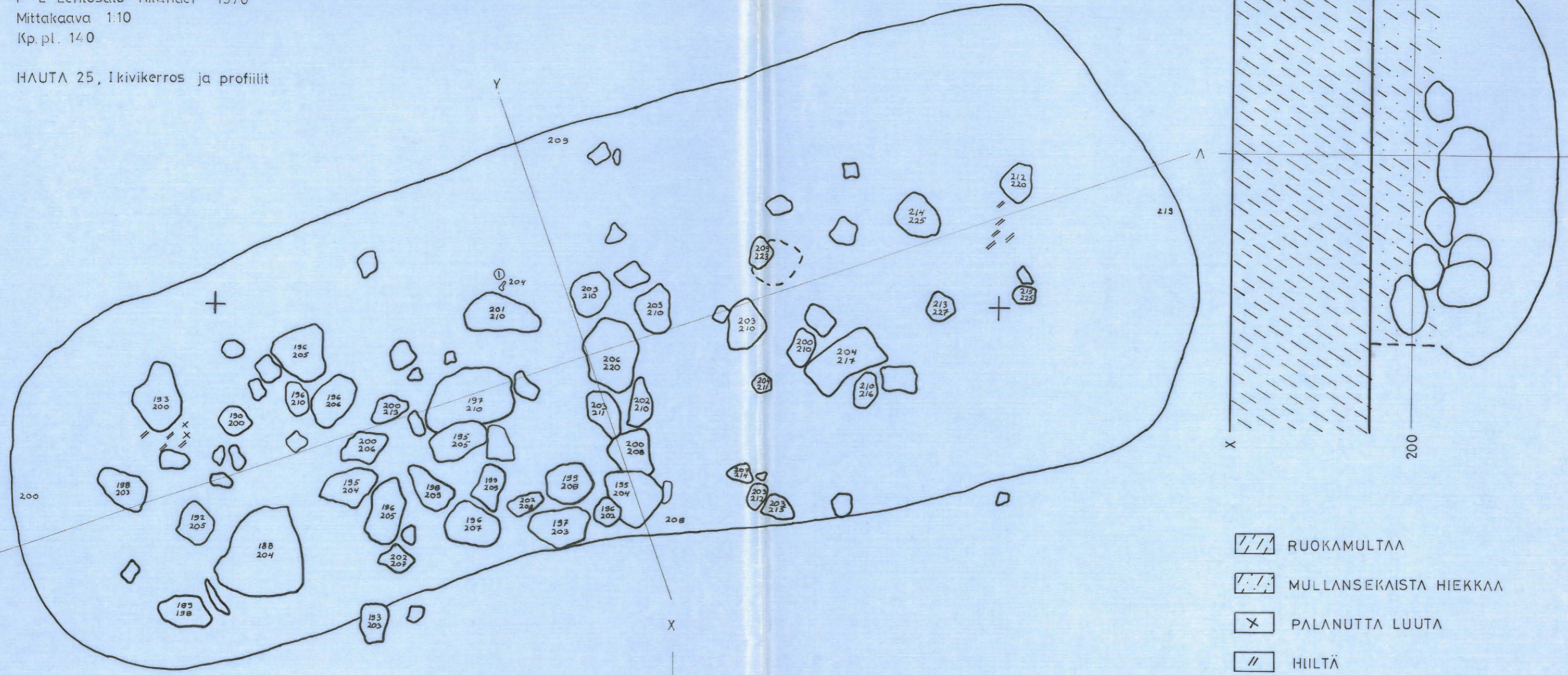
EURA, VAHE - NUORANNE

P. L. Lehtosalo - Hilander 1970

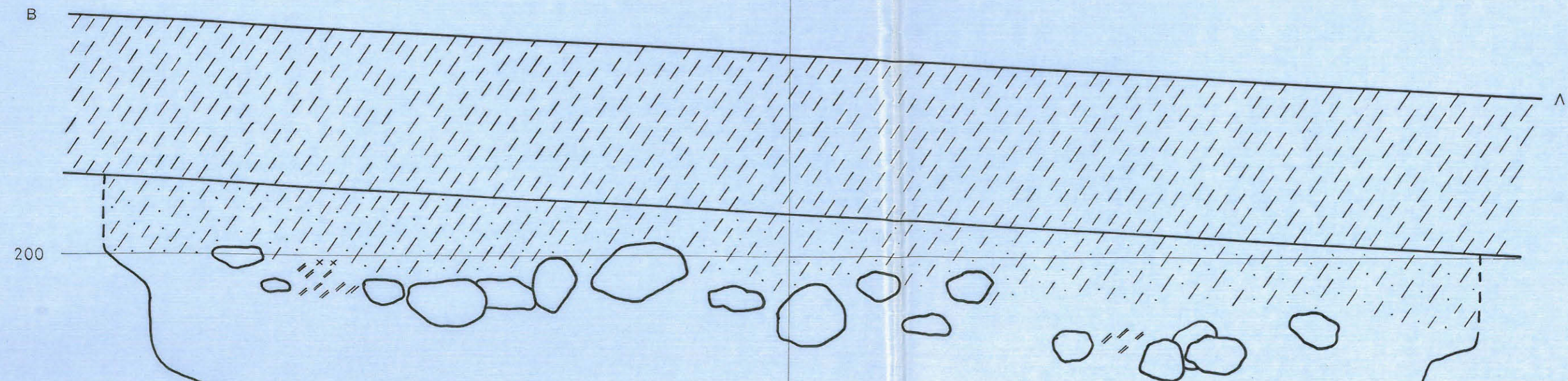
Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

HAUTA 25, Ikkivierros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- MULLANSEKAISTA HIEKKAA
- PALANUTTA LUUTA
- HILTÄ

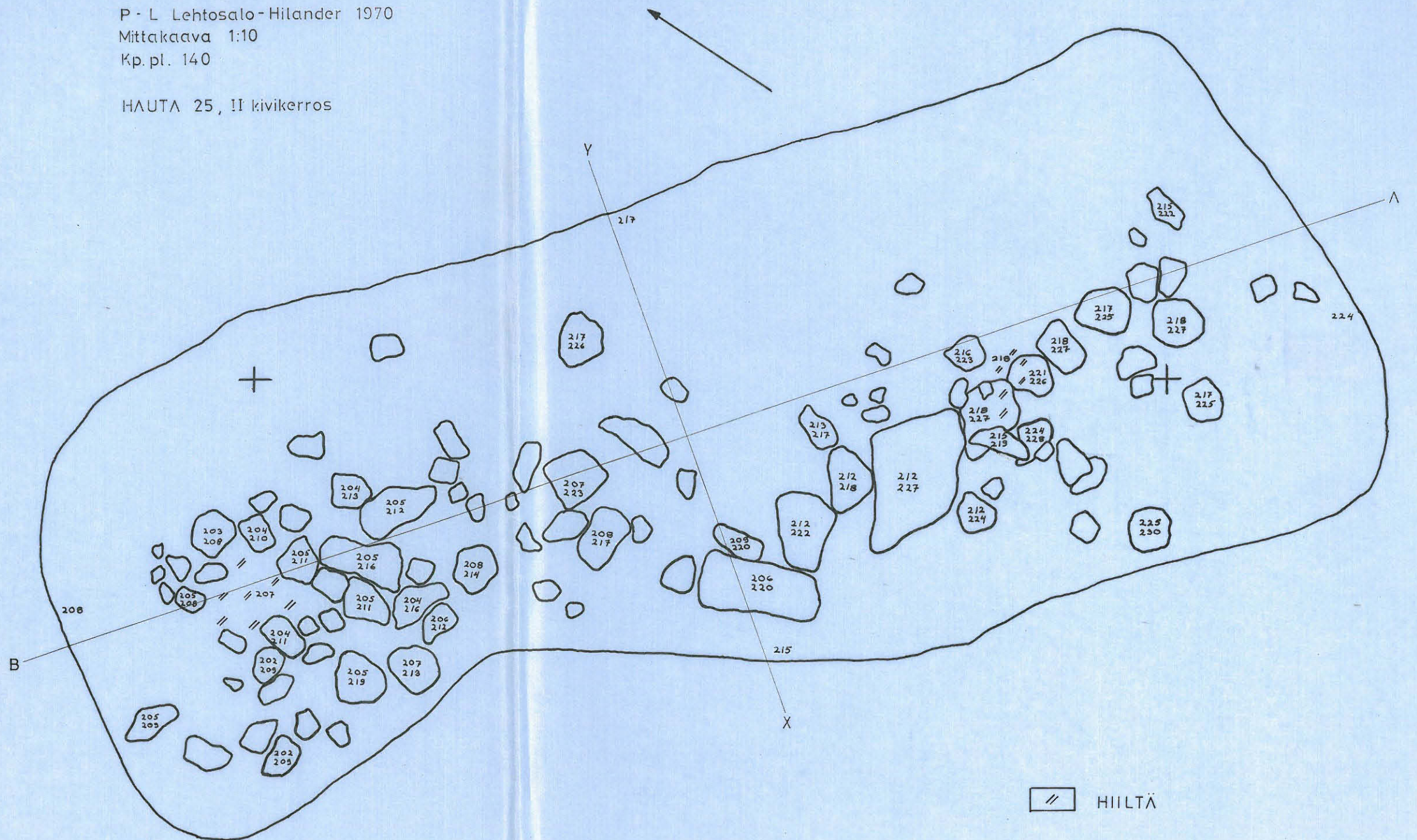
EURA, VAHE - NUORANNE

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

HAUTA 25, II kivikerros

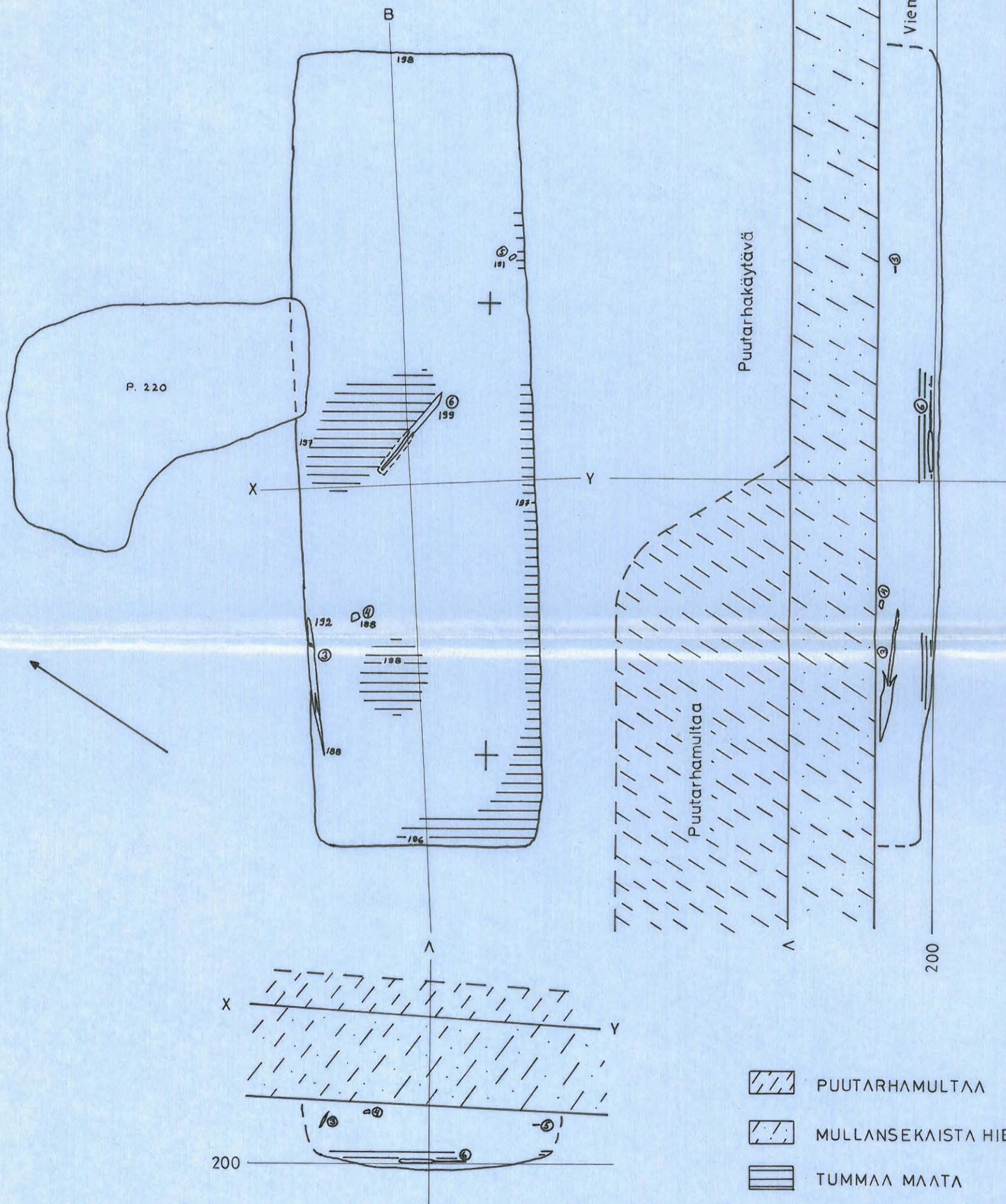
EURA, VAHE-NUORANNE

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl 140

Läikkä 2G, I kerros ja profiilit

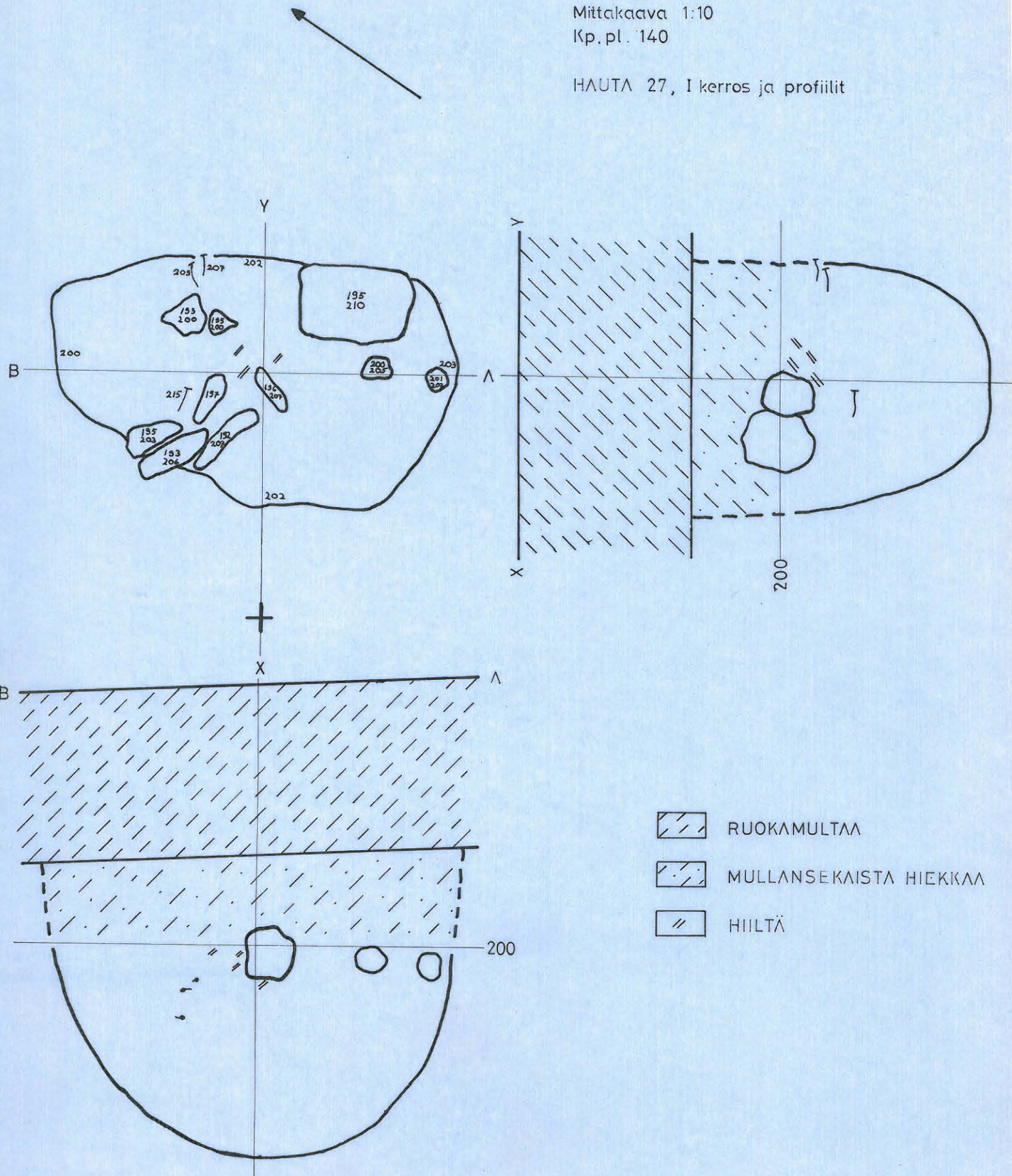
EURA, VAHE - NUORANNE

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

HAUTA 27, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- MULLANSEKAISTA HIEKKAA
- HIILTÄ

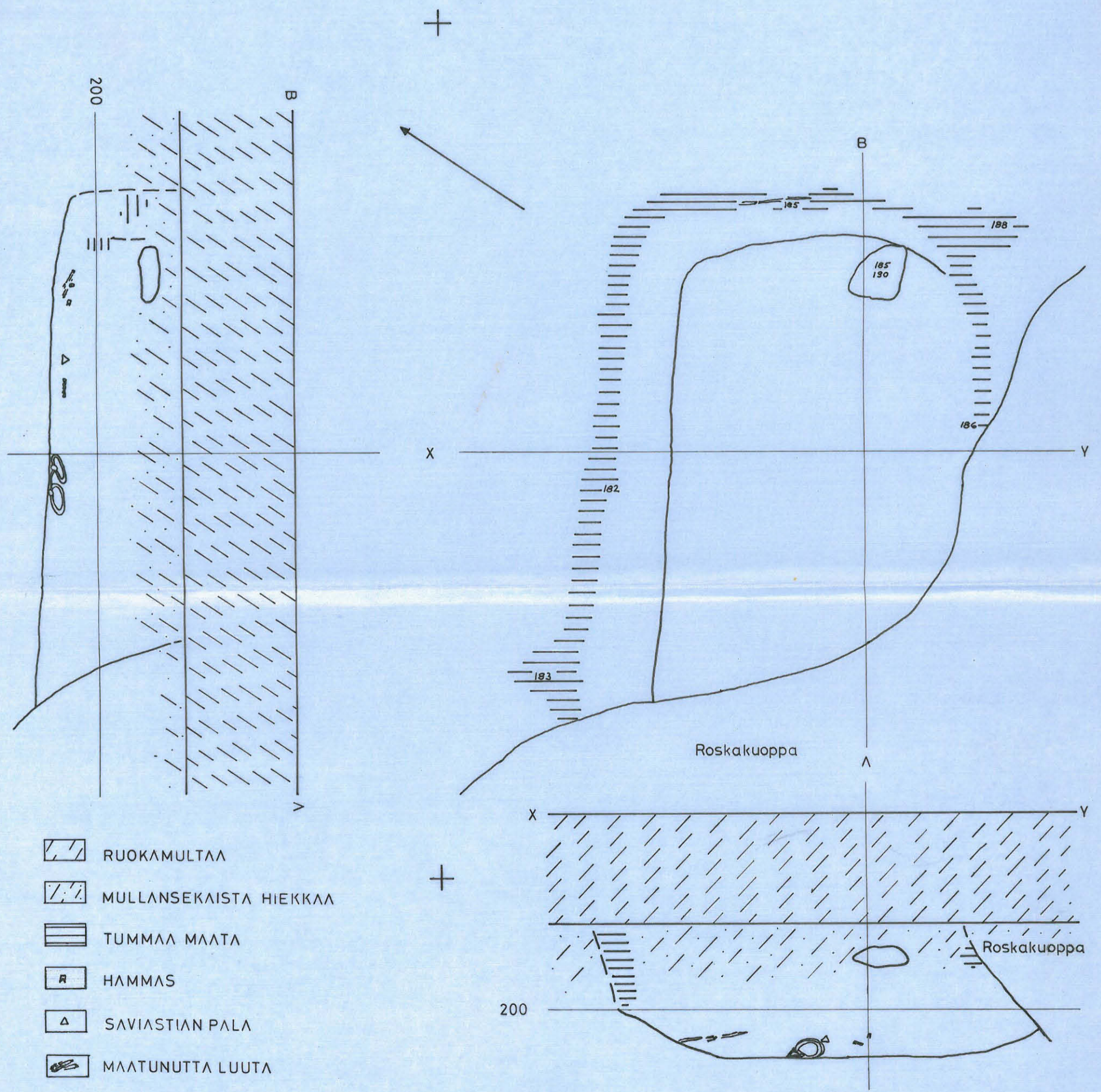
EURA, VAHE-NUORANNE

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 28, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- MULLANSEKAISTA HIEKKAA
- TUMMAA MAATA
- HAMMAS
- SAVIASTIAN PALA
- MAATUNUTTA LUUTA

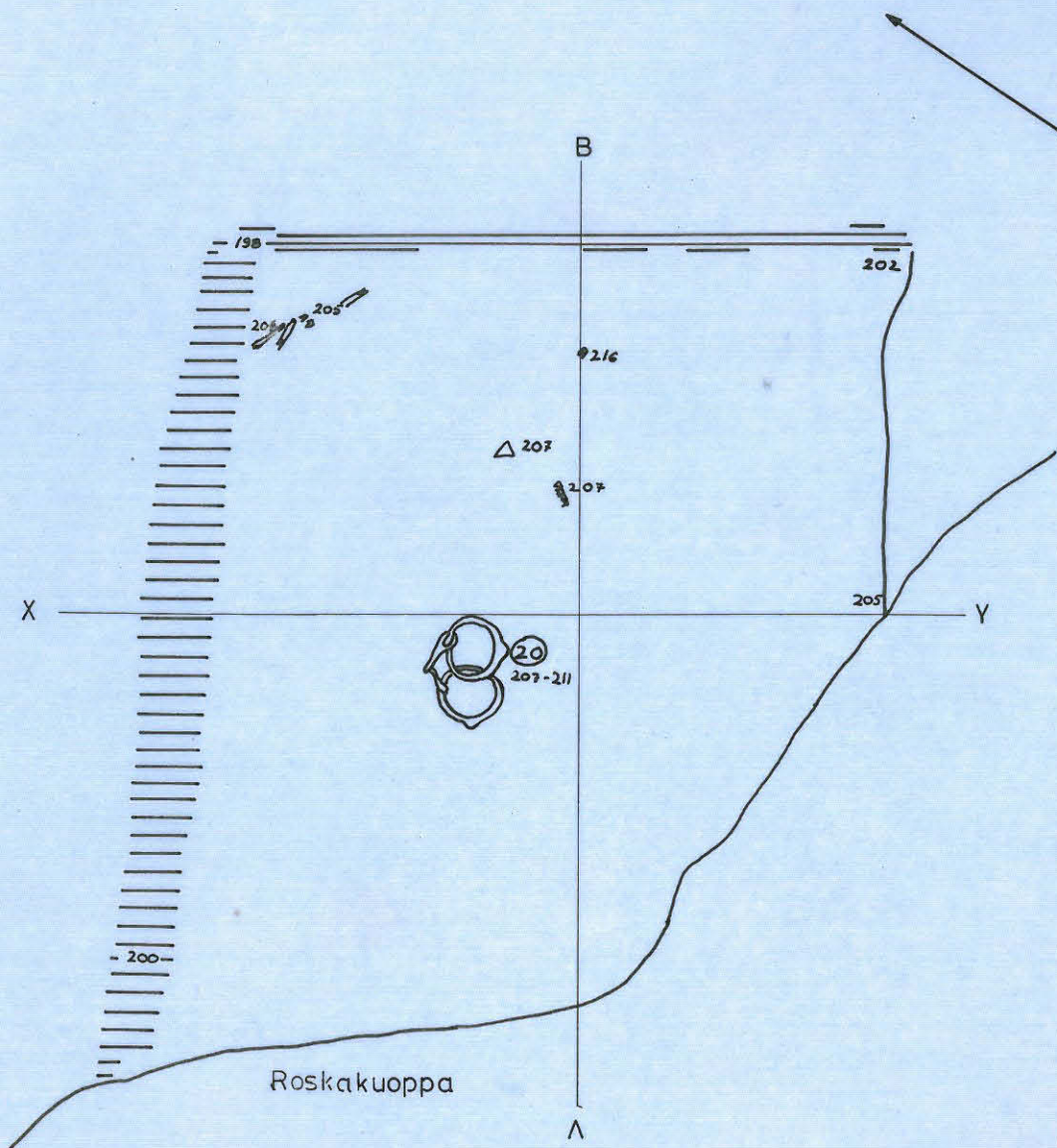
EURA, VAHE-NUORANNE

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 28, II kerros

 TUMMAA MAATA

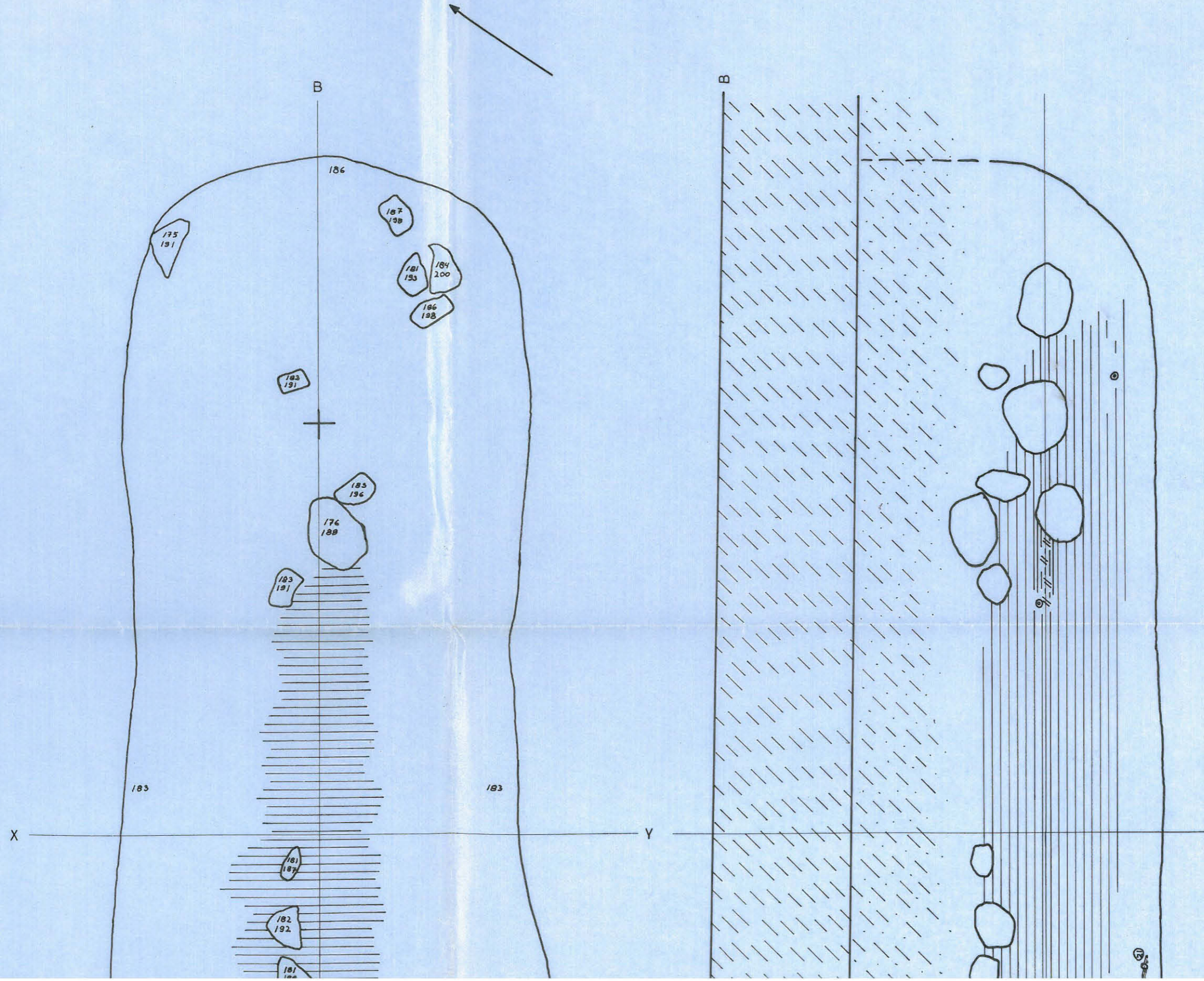
EURA, VAHE-NUORANNE

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

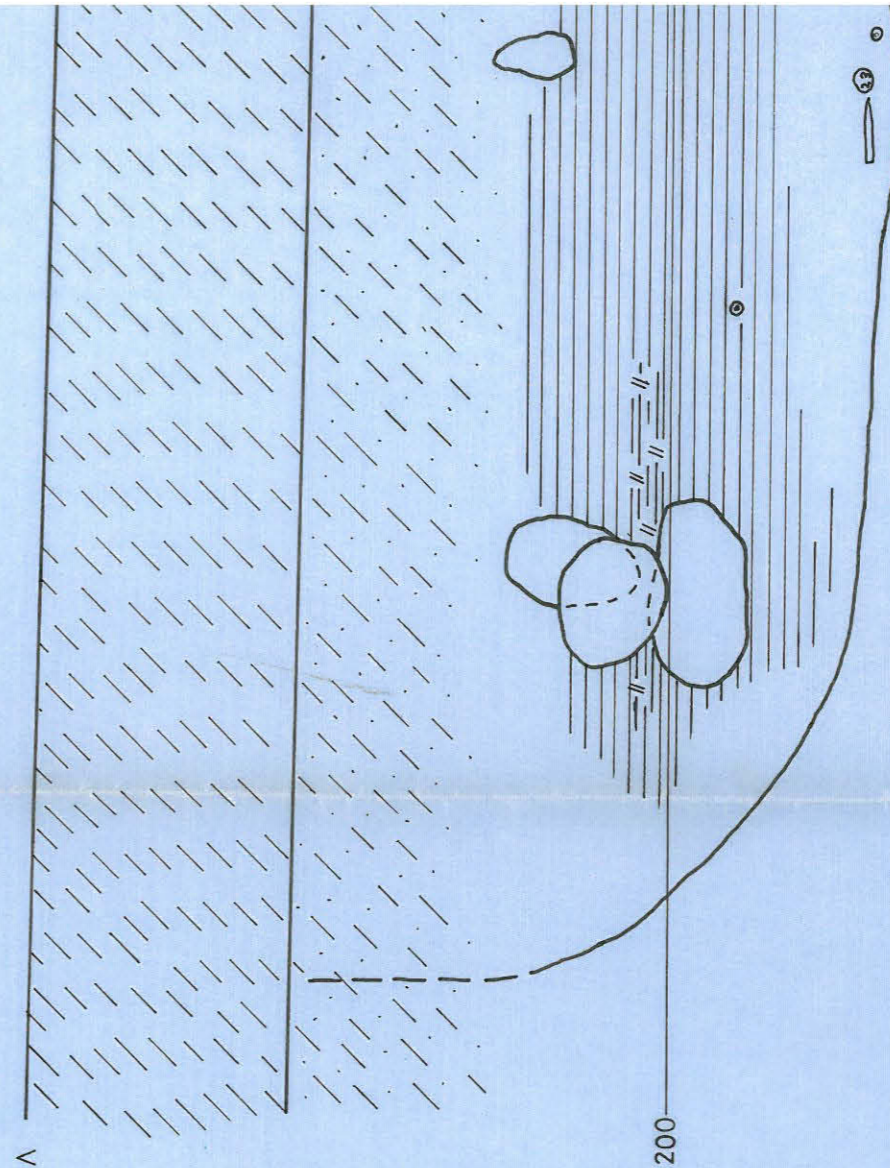
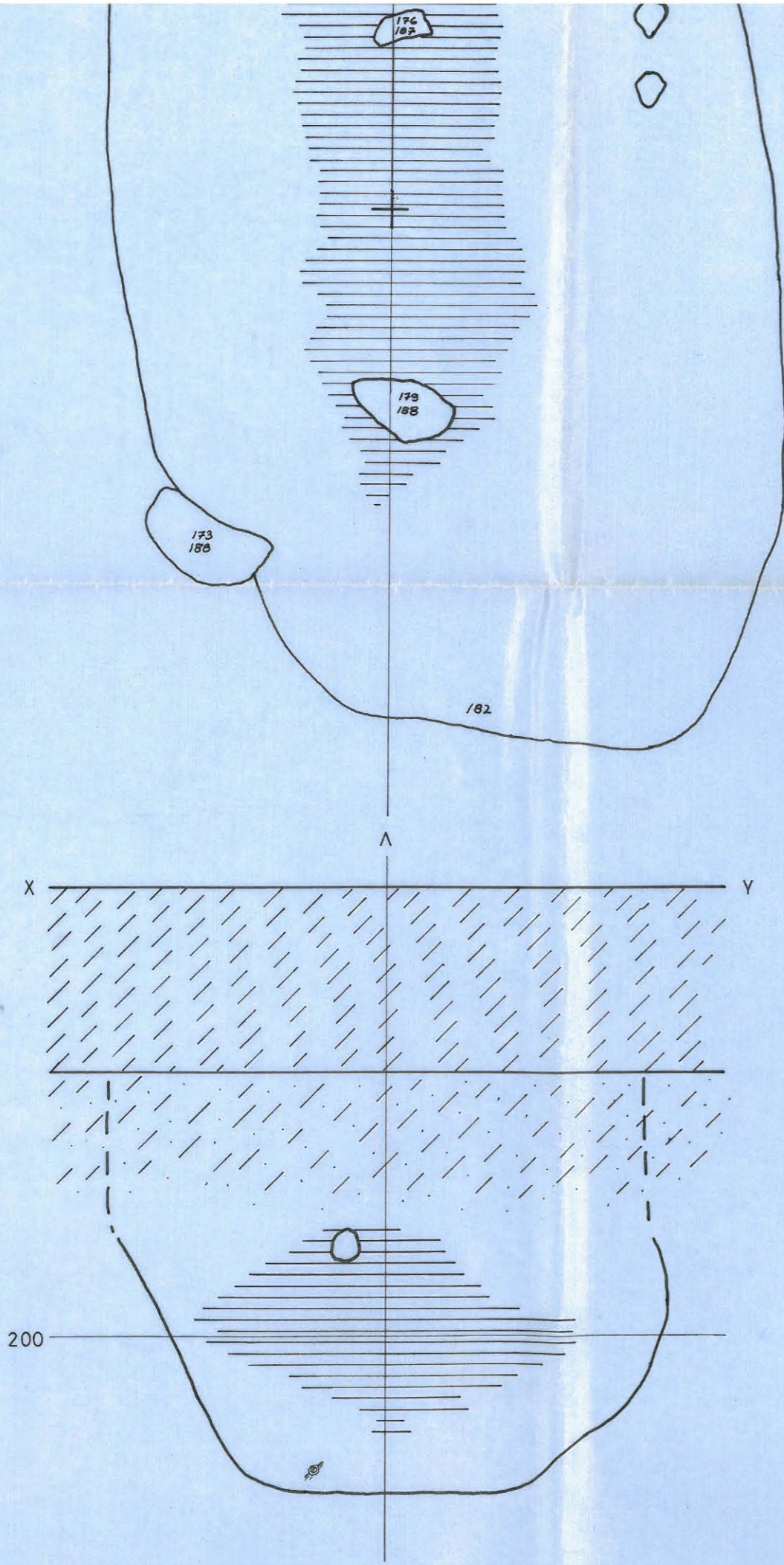
Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Hauta 30, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- MULLANSEKAISTA HIEKKAA
- TUMMAA MAATA
- NOKIMAATA JA HIILTÄ

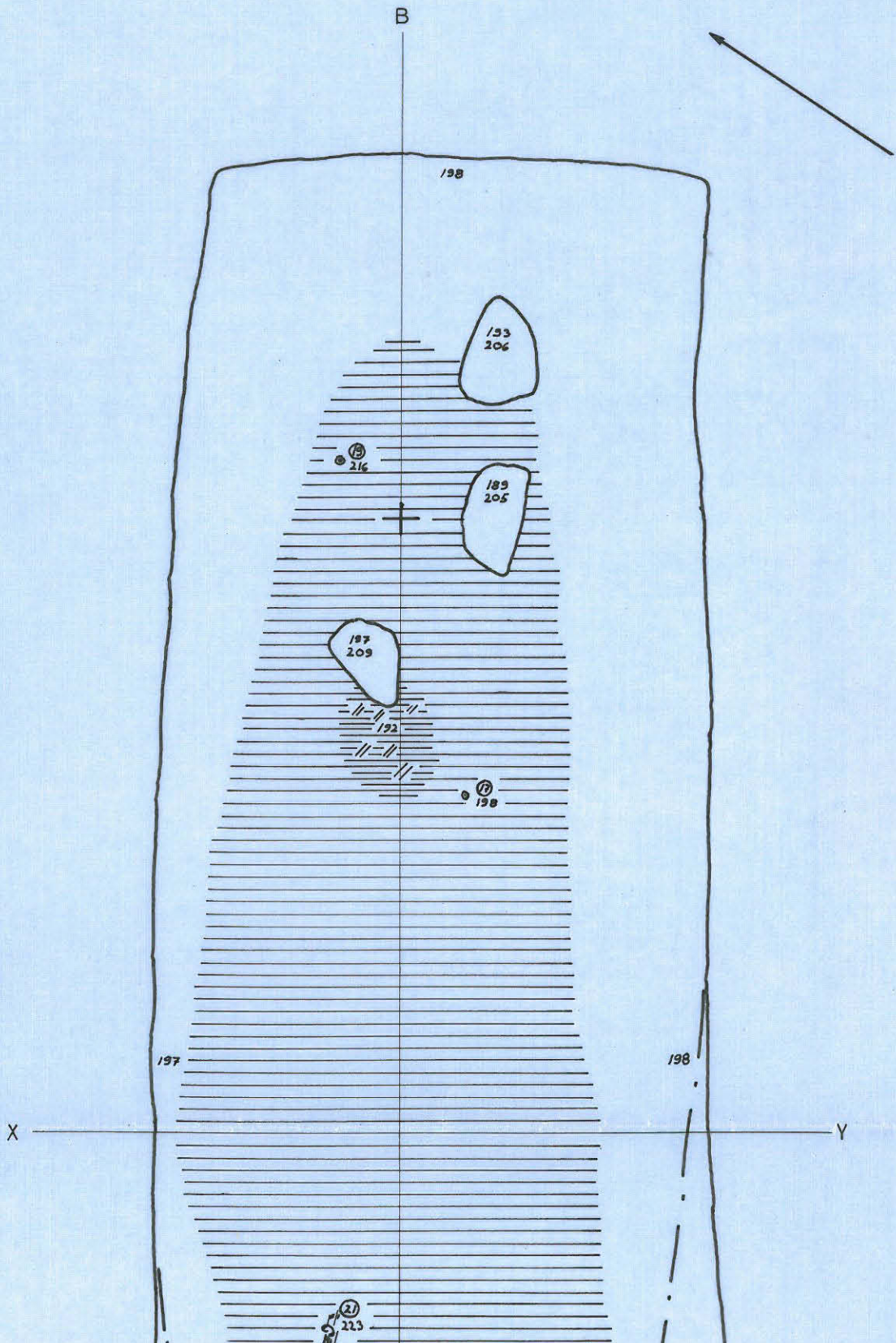
EURA, VAHE-NUORANNE

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

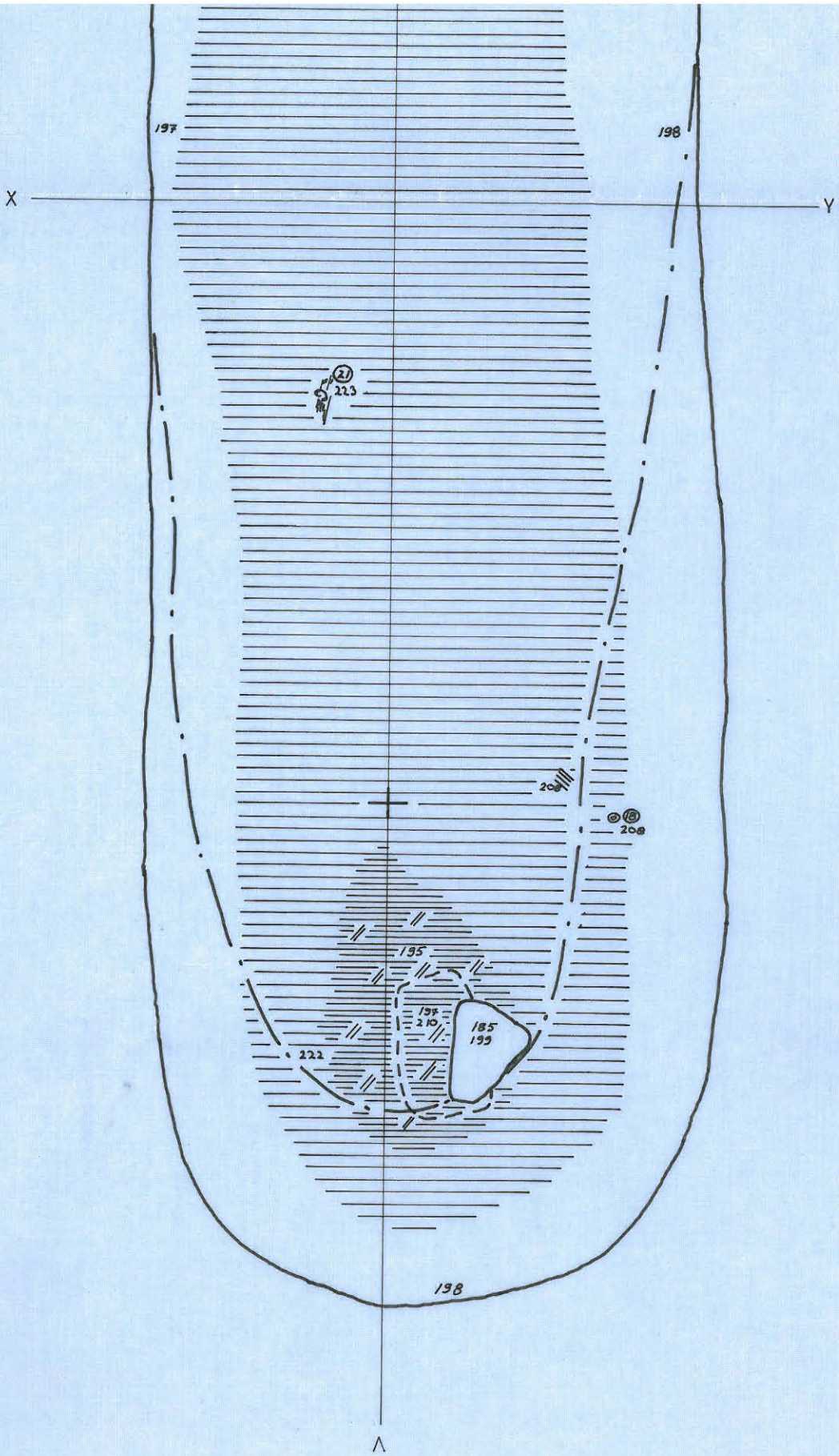
Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Hauta 30, II kerros

- TUMMAA MAATA
- NOKIMAATA JA HIILTA

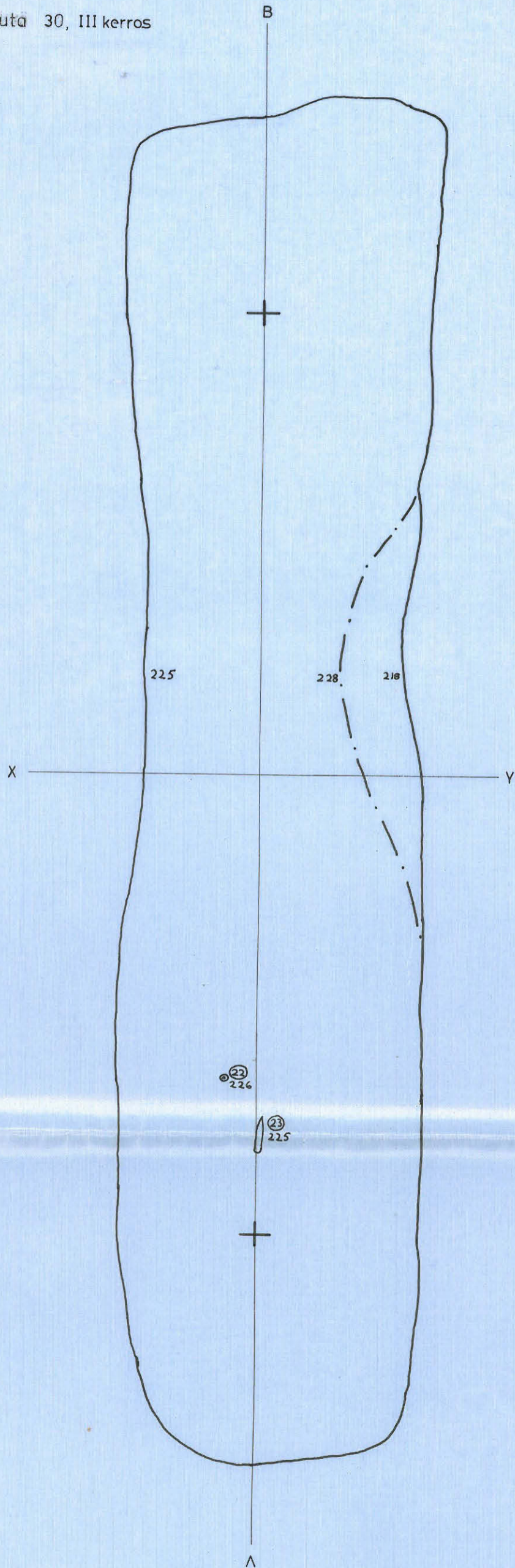
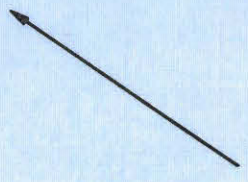
EURA, VAHE-NUORANNE

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Hauta 30, III kerros

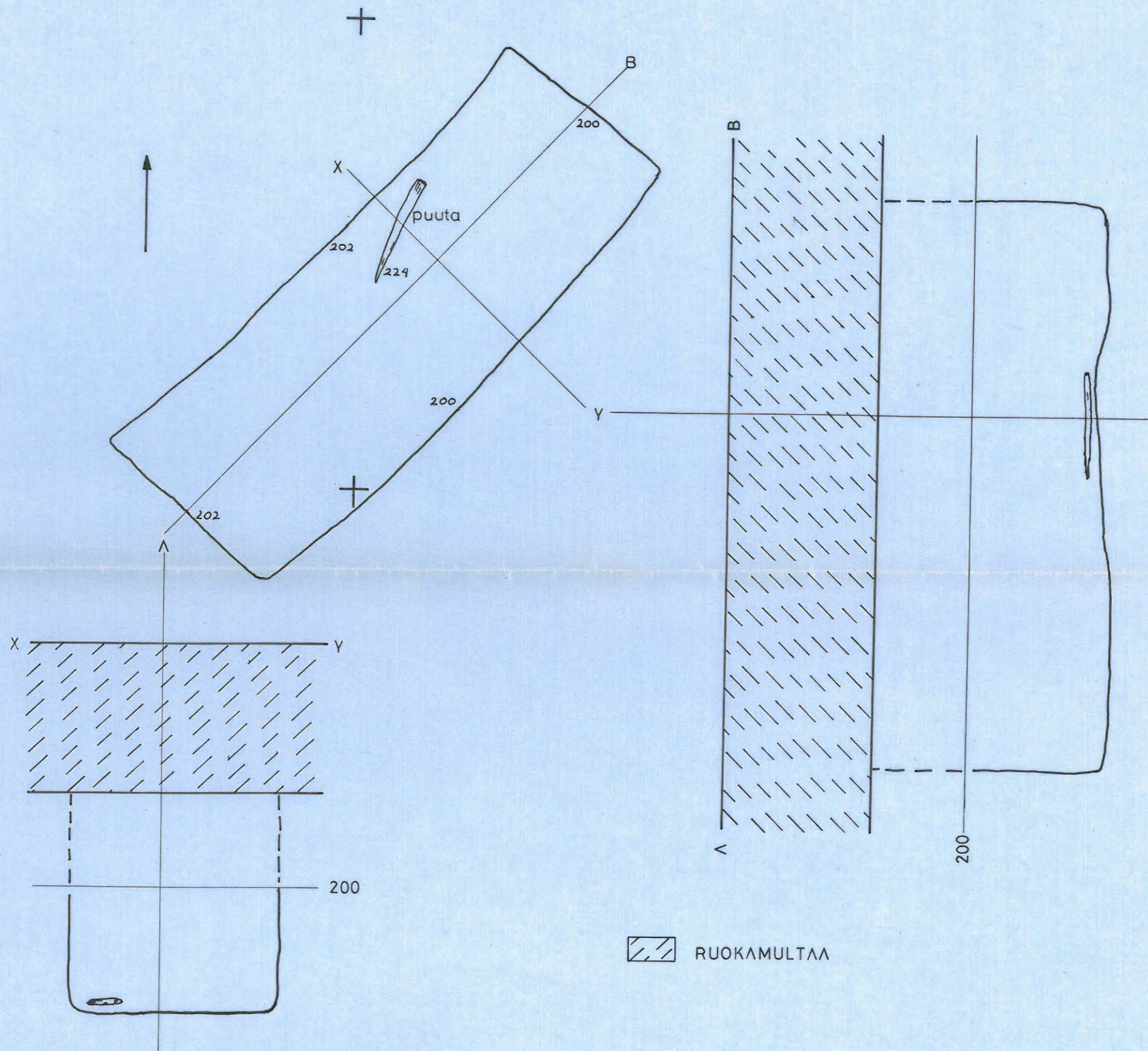
EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 1, Ikerros ja profiilit

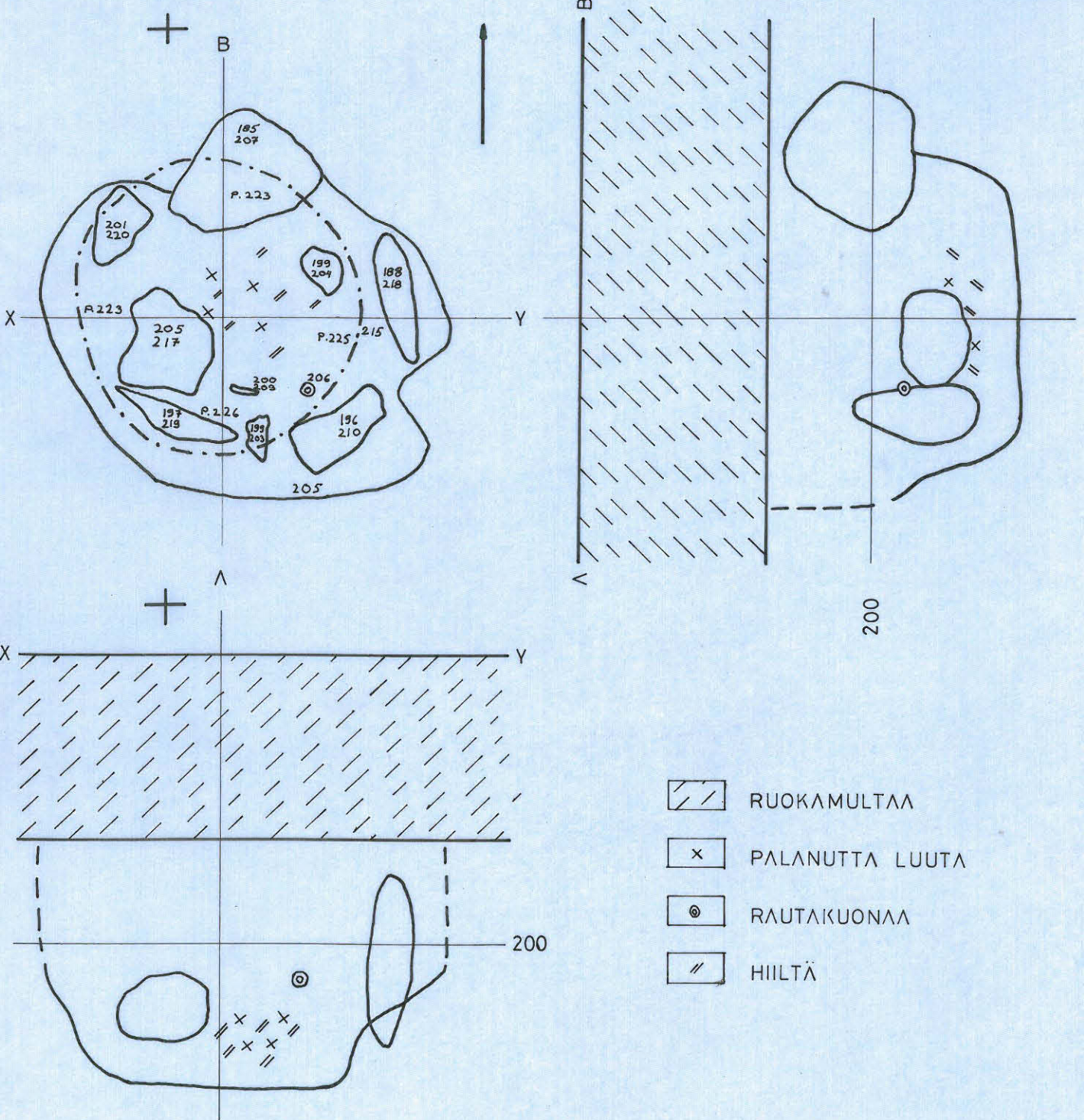
EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 2, kivikerros ja profiilit

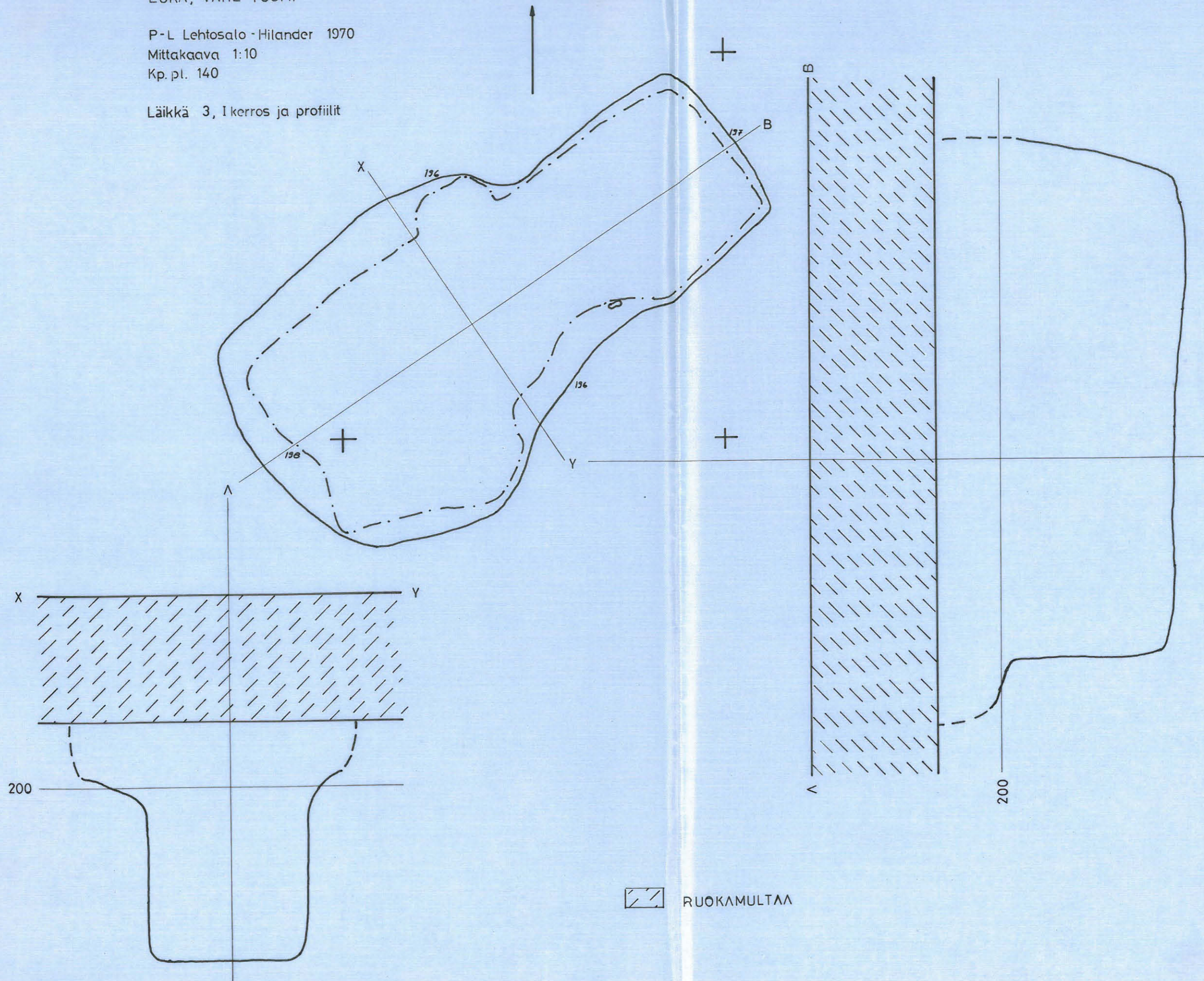
EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 3, I kerros ja profiilit

 RUOKAMULTAA

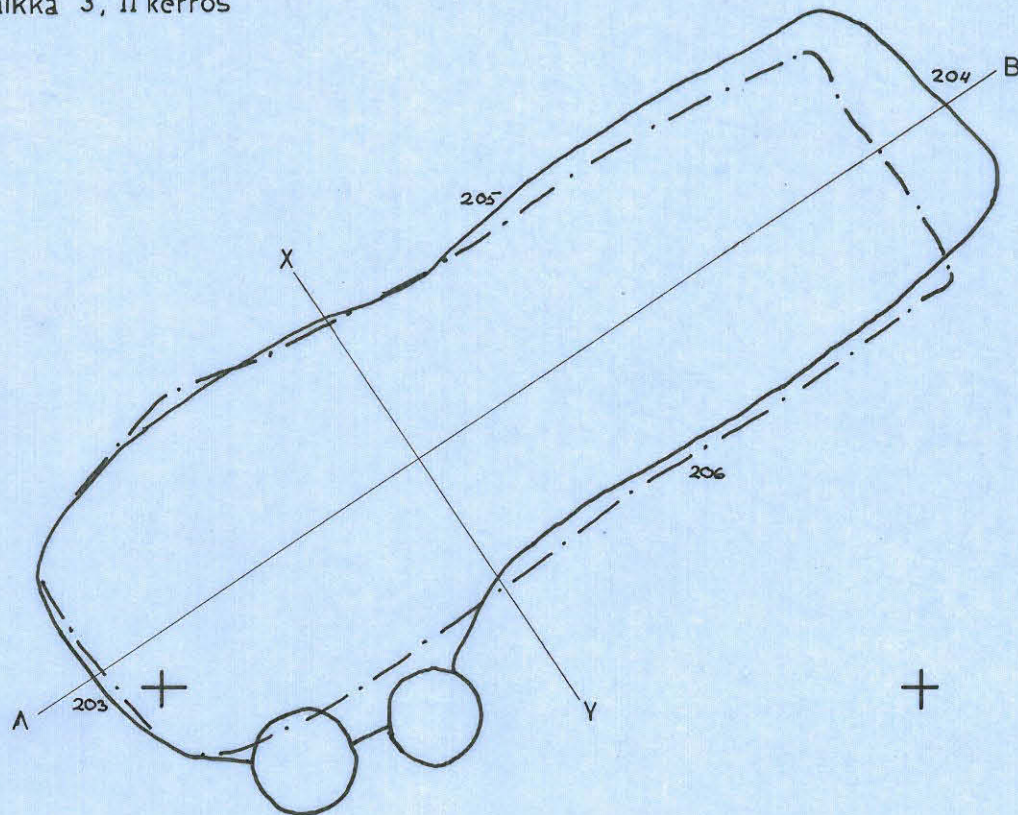
EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 3, II kerros

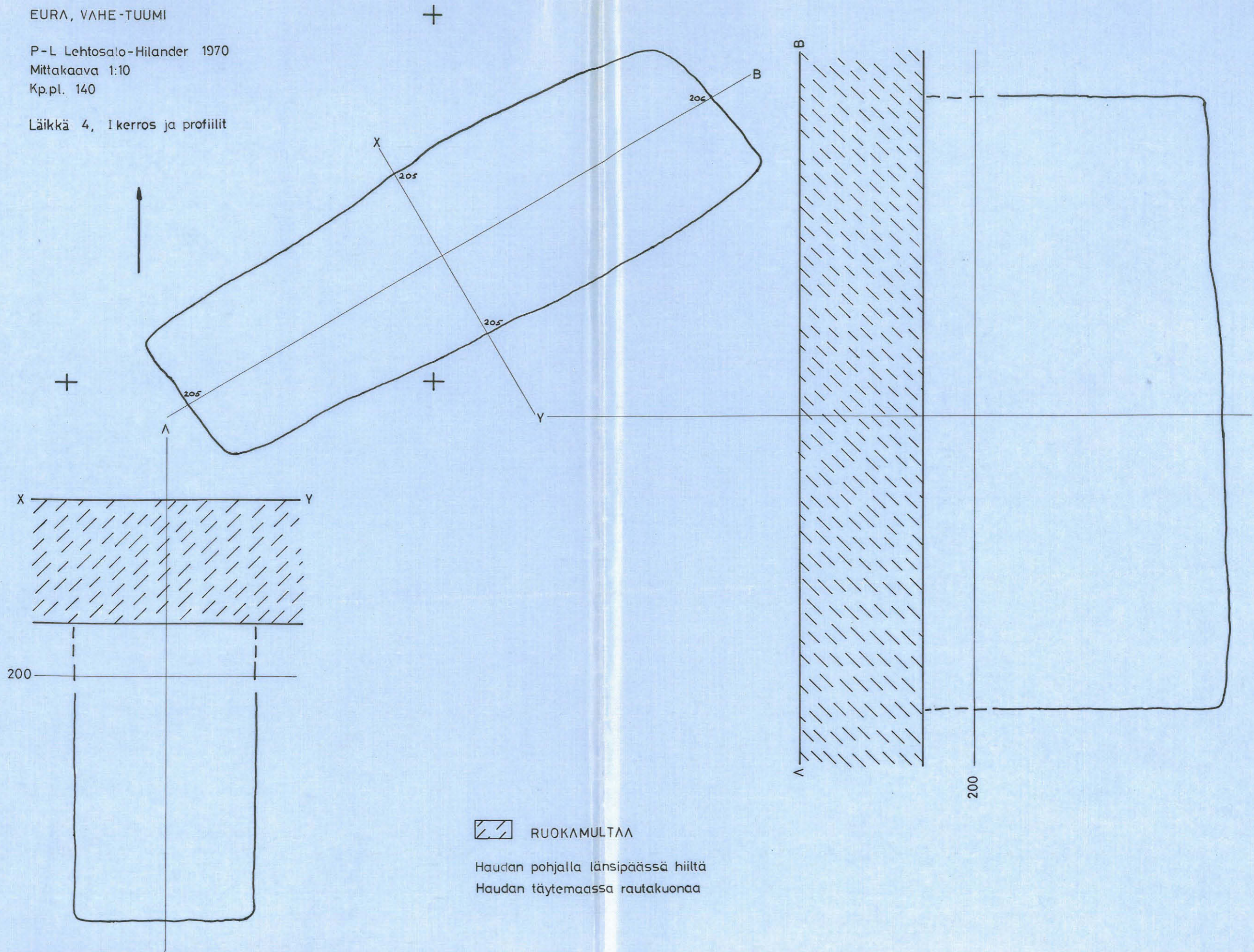
EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 4, I kerros ja profiilit

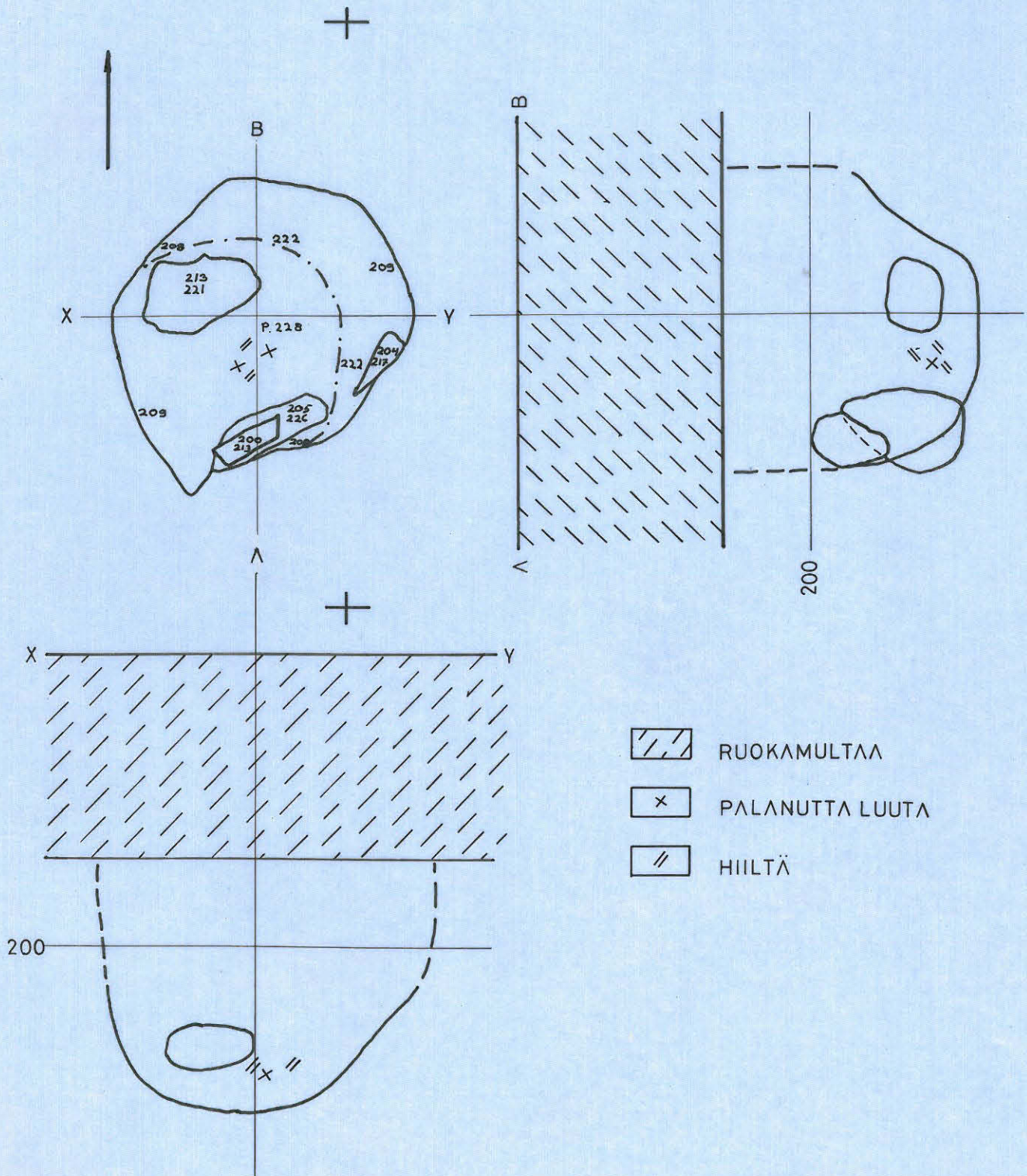
EURA, VAHE - TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 5, I kerros ja profiilit

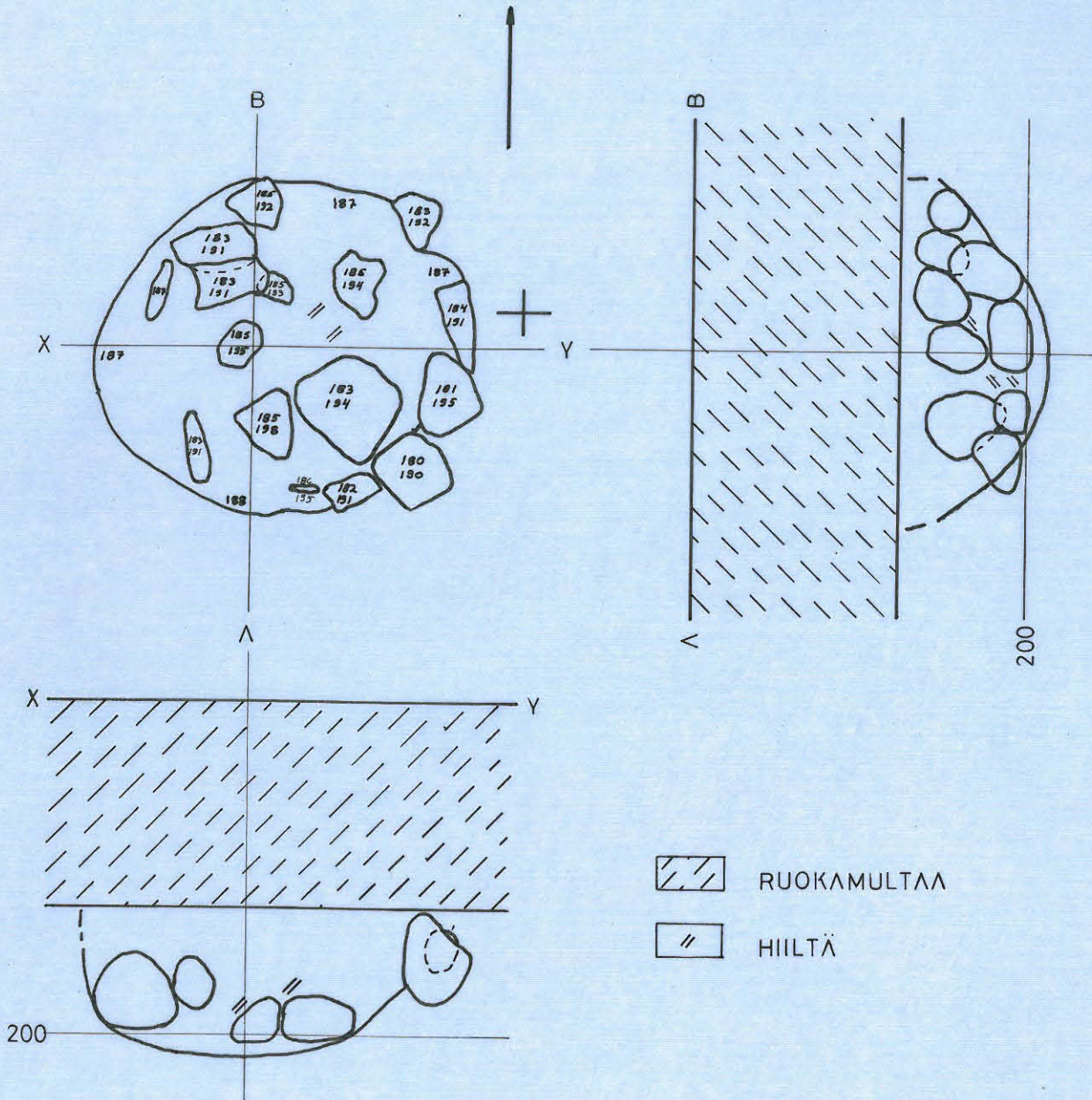

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 6, I kivikerros ja profiilit

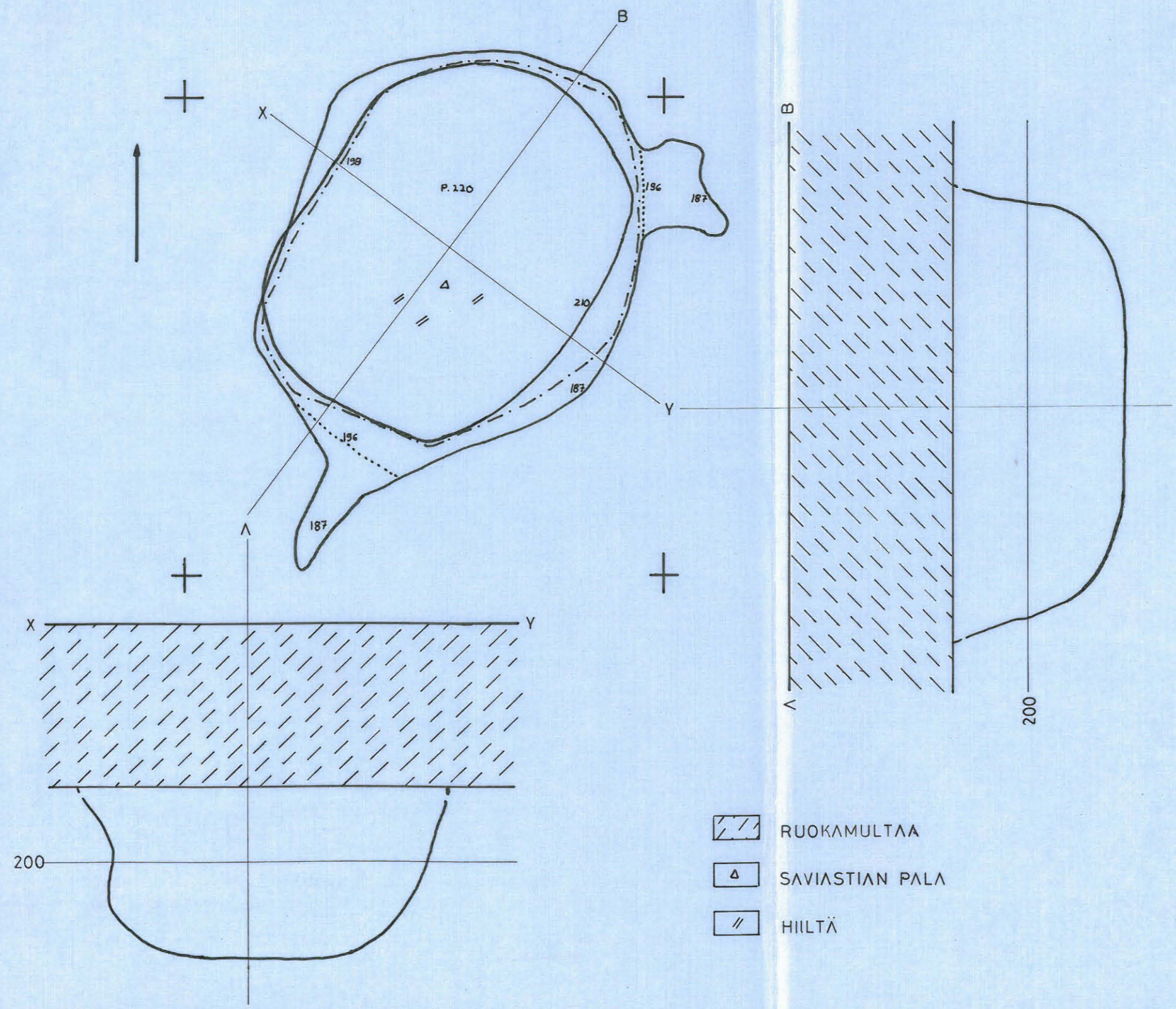

EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo - Hilander 1970
Mittakaava 1:10
Kp.pl. 140

Läikkä 7, Ikerros ja profiilit

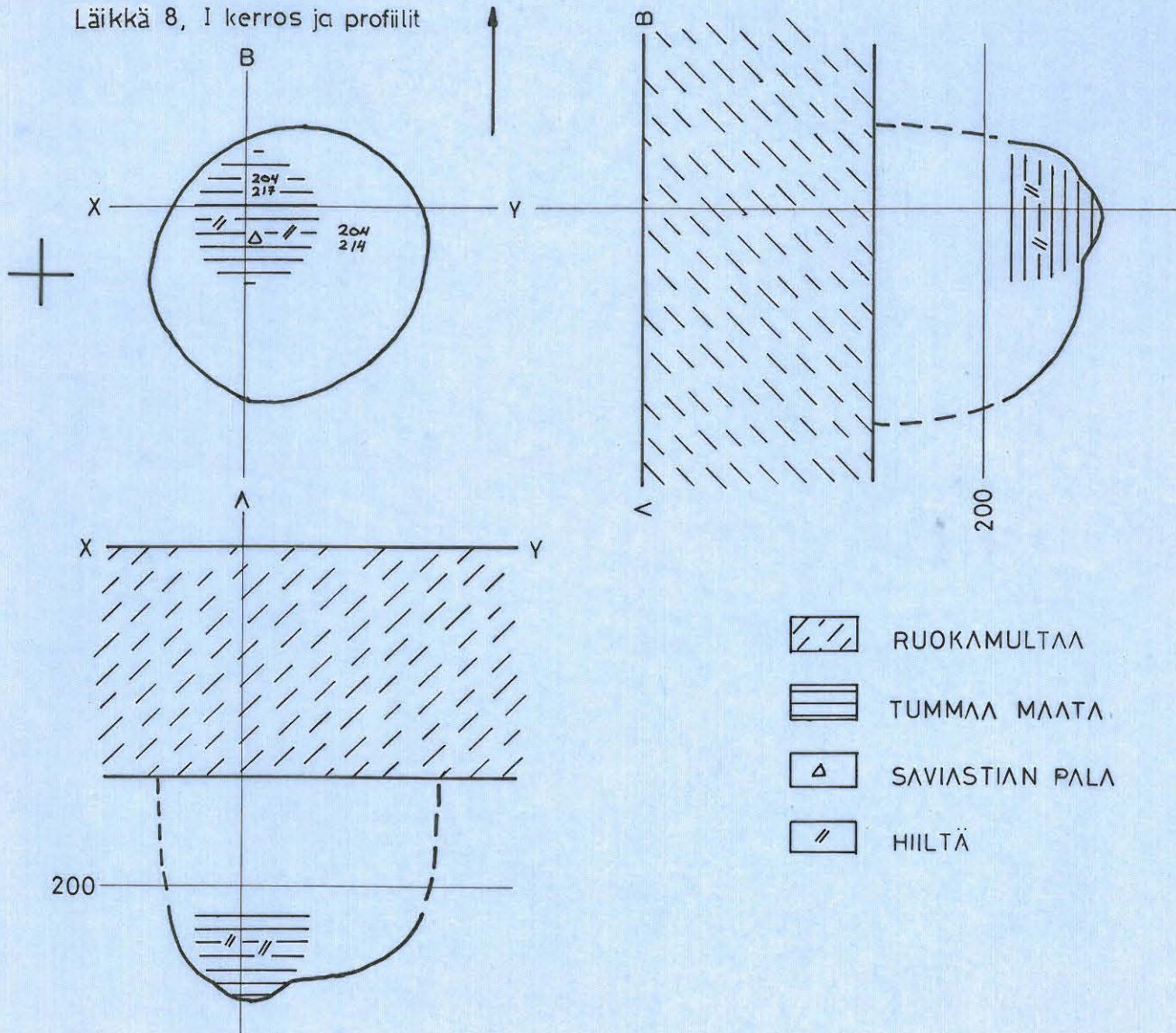
EURAN, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 8, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- TUMMAA MAATA
- SAVIASTIAN PALA
- HIILTÄ

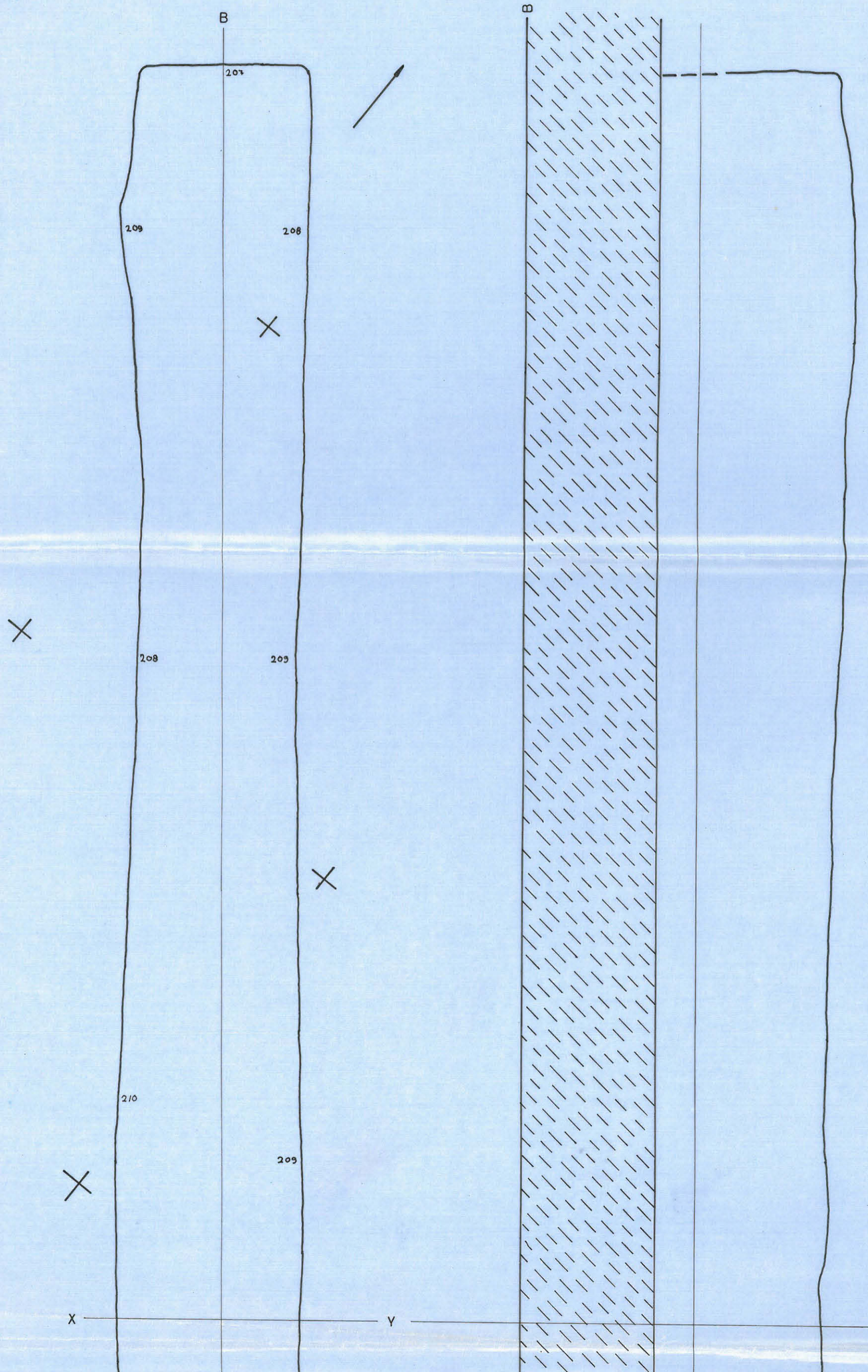
EURA, VAHE - TUUMI

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

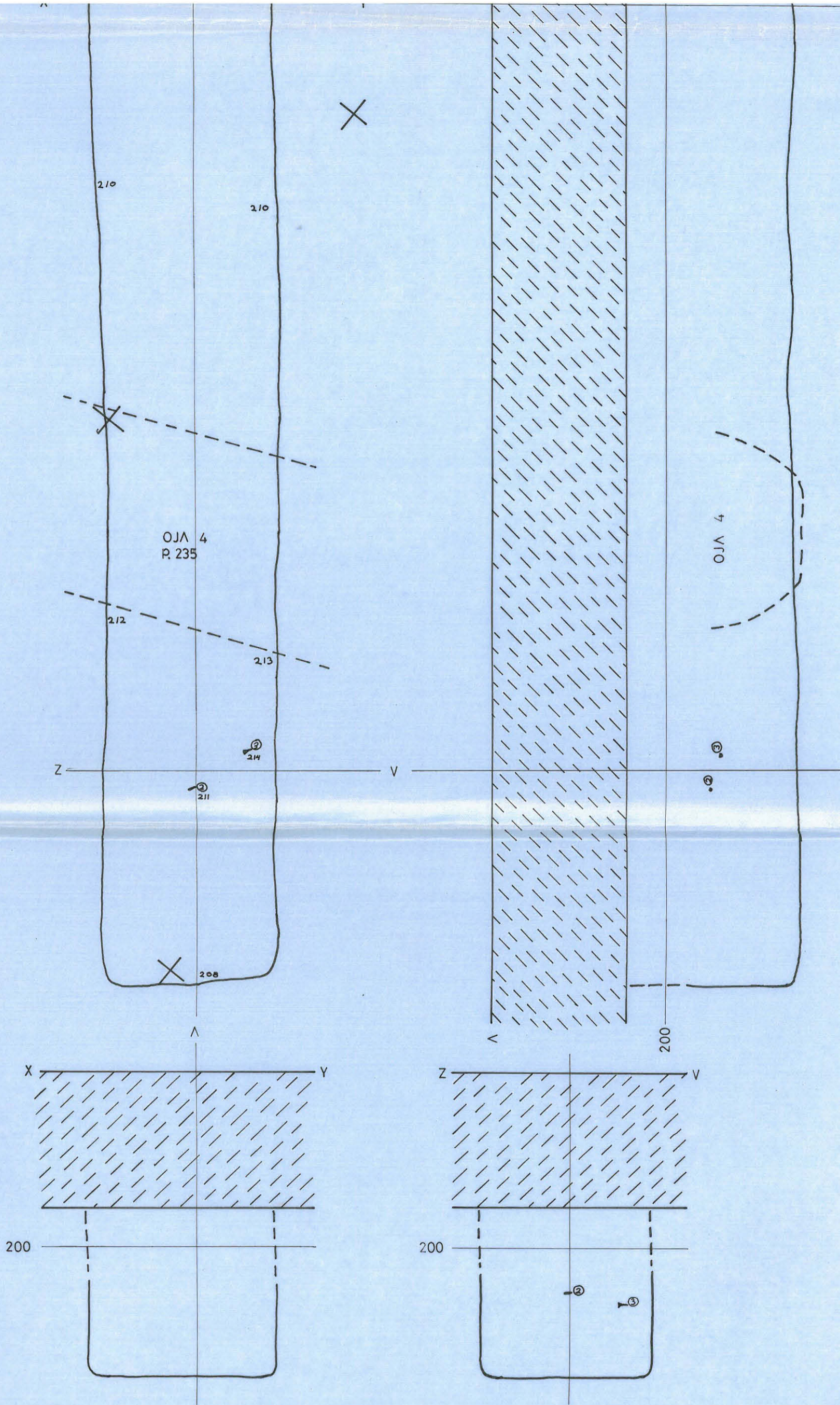
Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 11, I kerros ja profiilit

 RUOKAMULTAA

EURA, VAHE - TUUMI

P - L Lentosalo - Hilander 1970

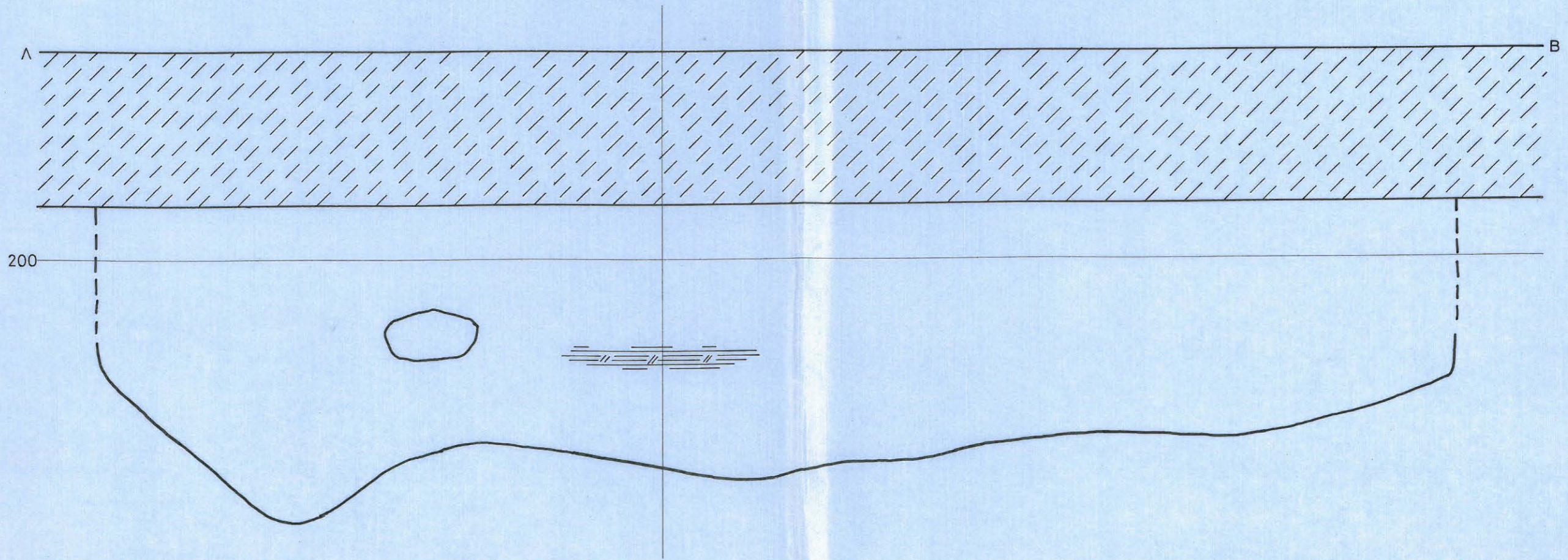
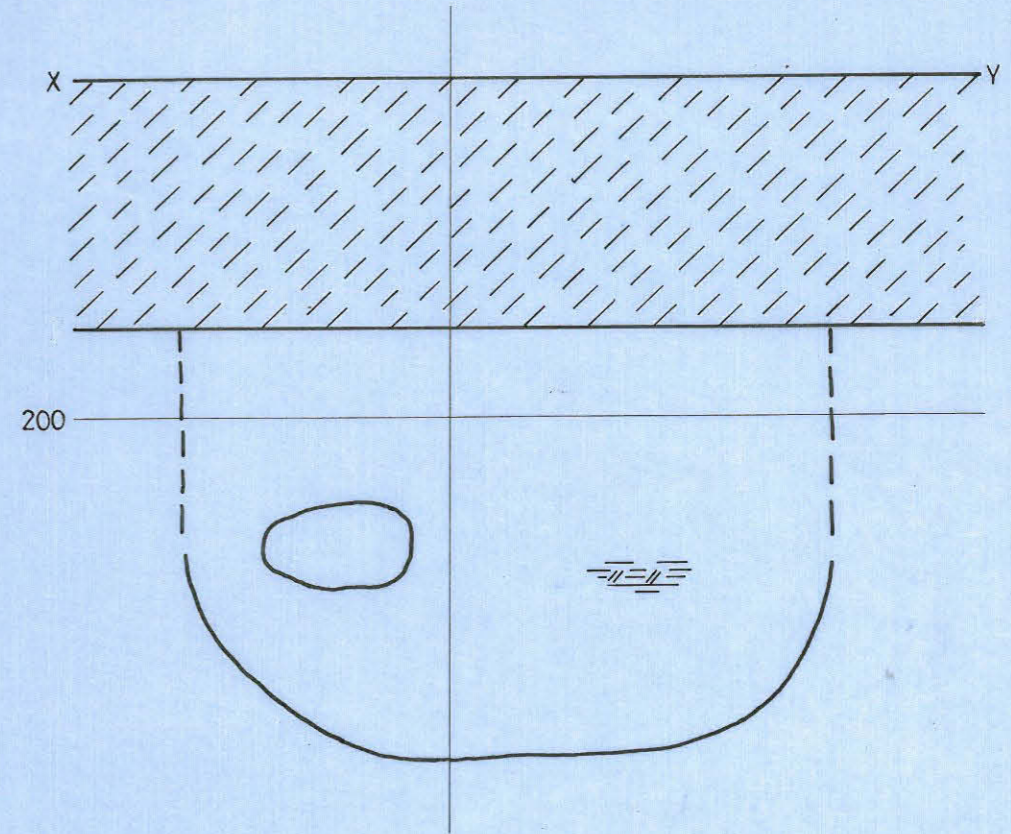
Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 13, profiilit

ks. yleiskartta

- RUOKAMULTAA
- NOKIMAATA JA HIILTÄ

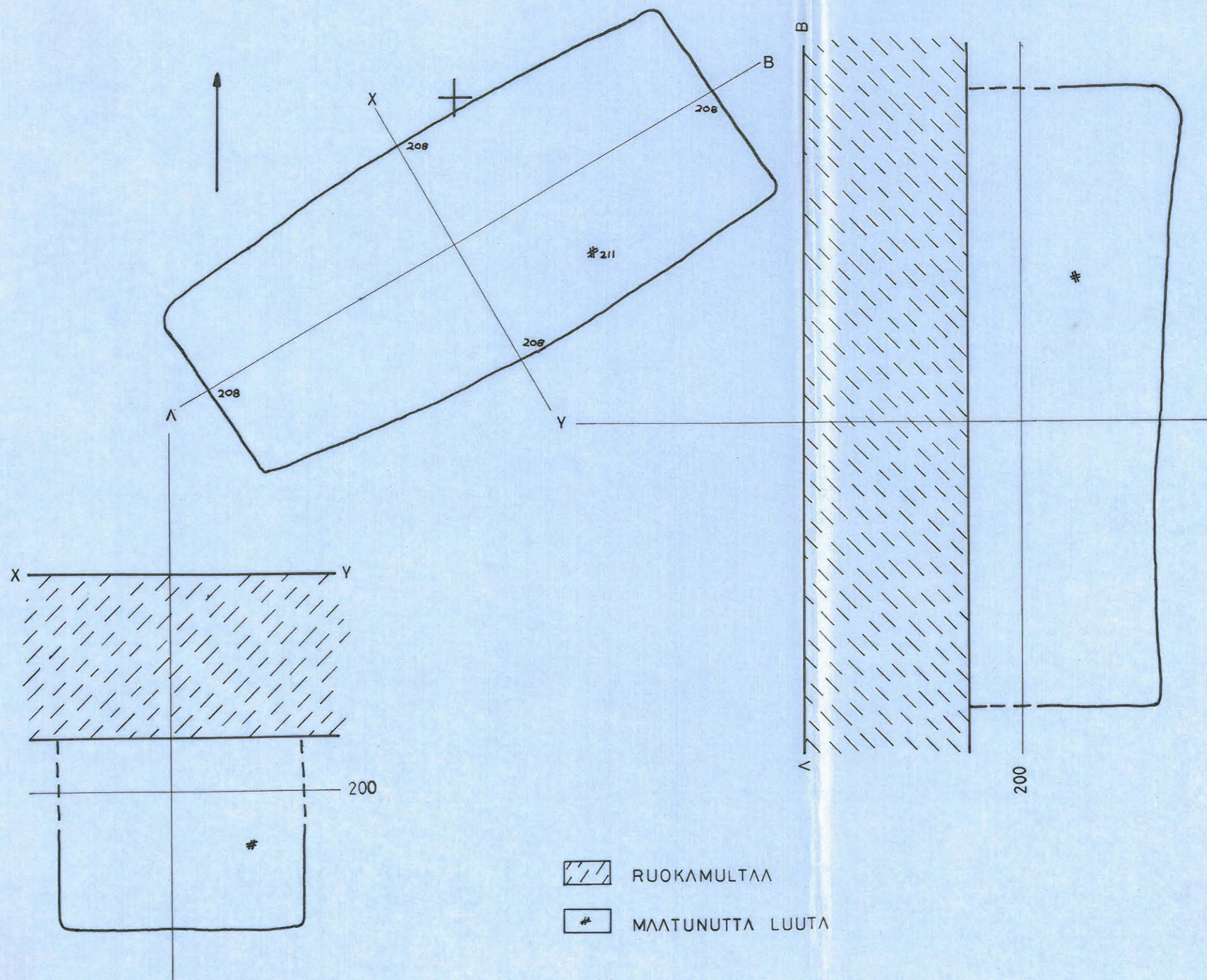

EURA, VAHE-TUUMI

P-L Lehtosalo-Hilander 1970
Mittakaava 1:10
Kp. pl. 140

Läikkä 15, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- MAATUNUTTA LUUTA

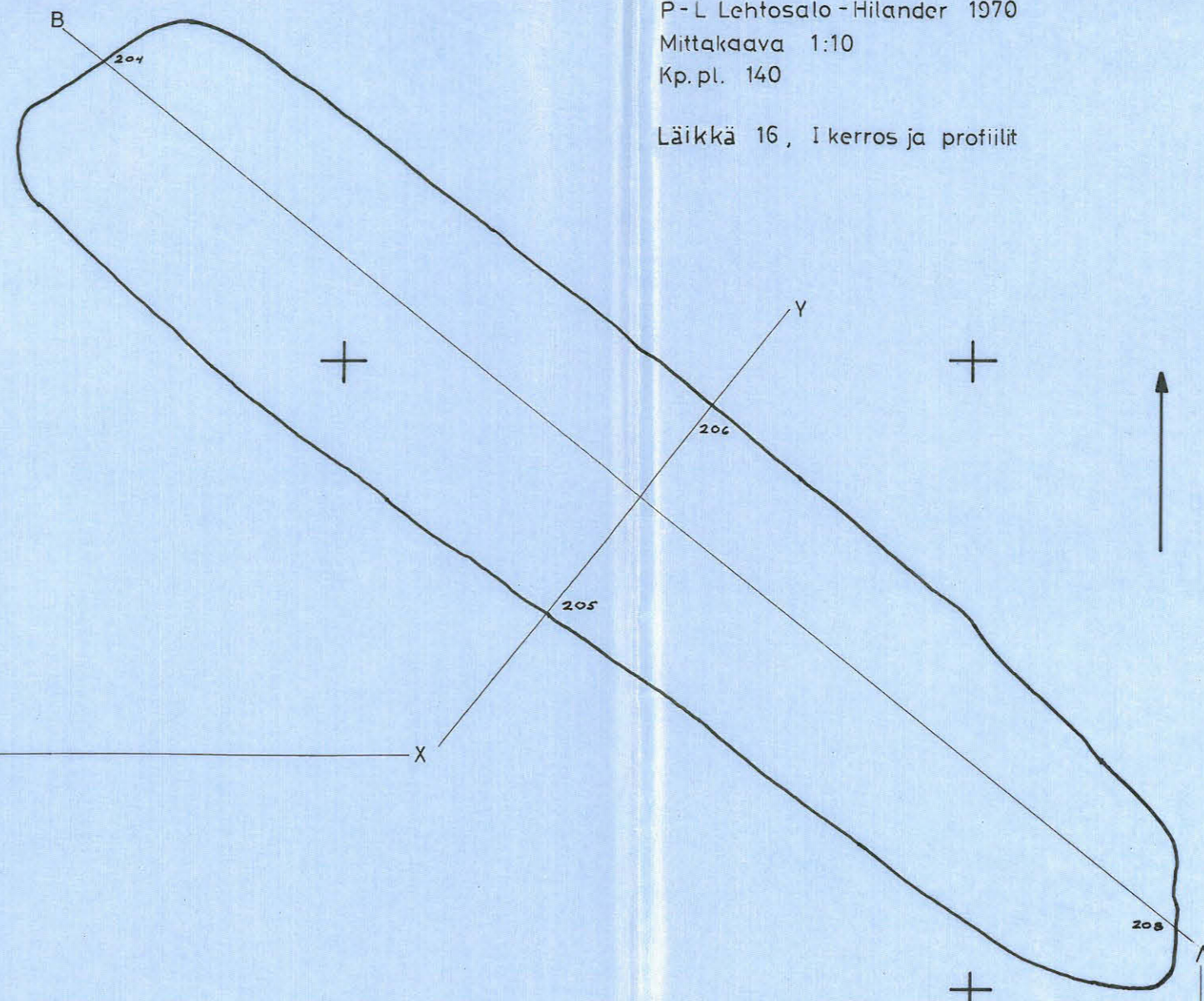
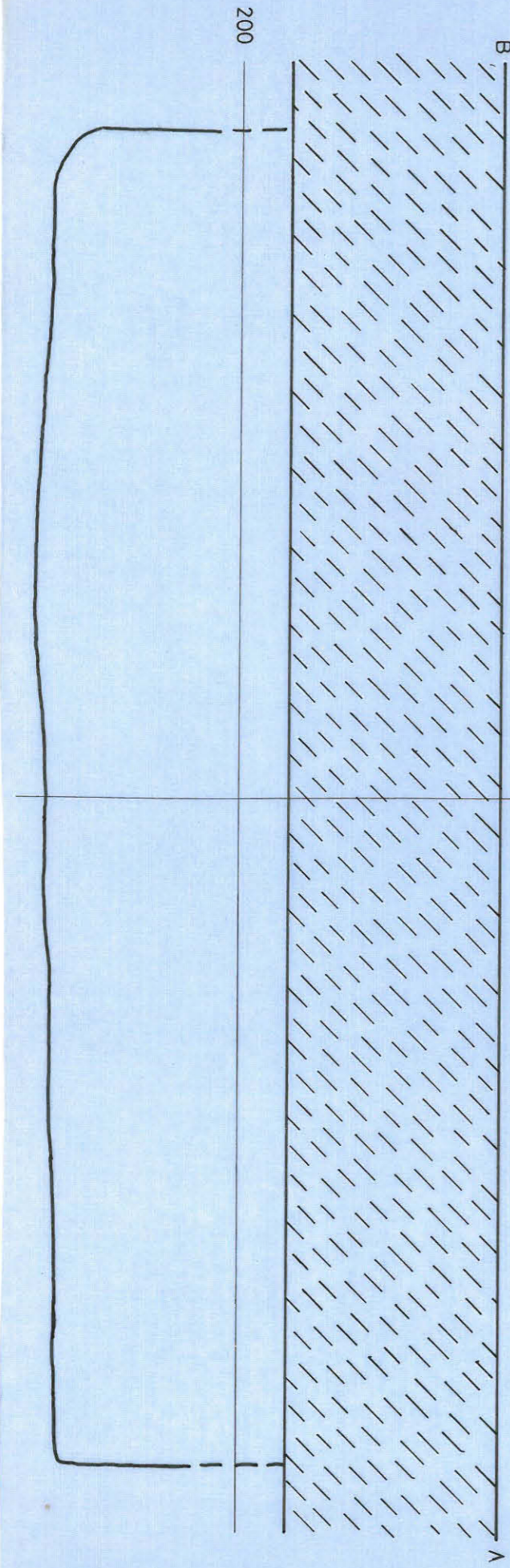
EURA, VAHE - TUUMI

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

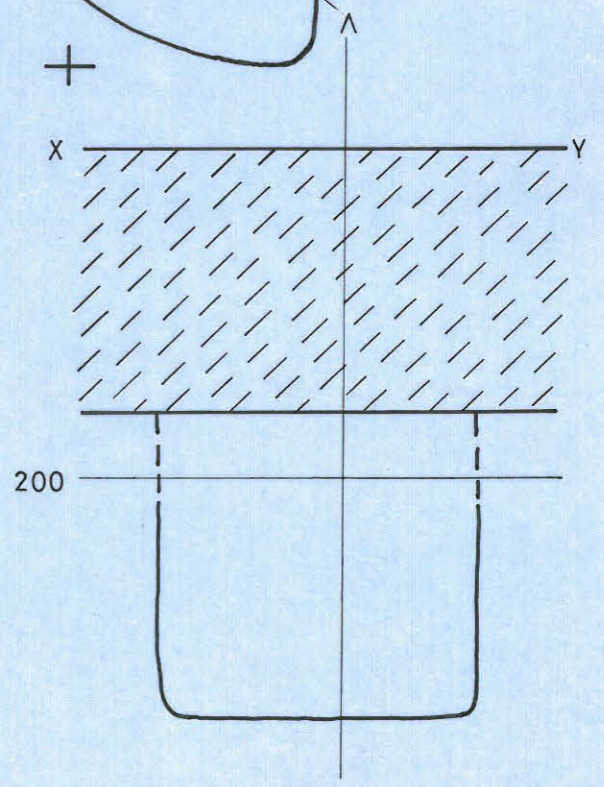
Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 16, I kerros ja profiilit

 RUOKAMULTAA

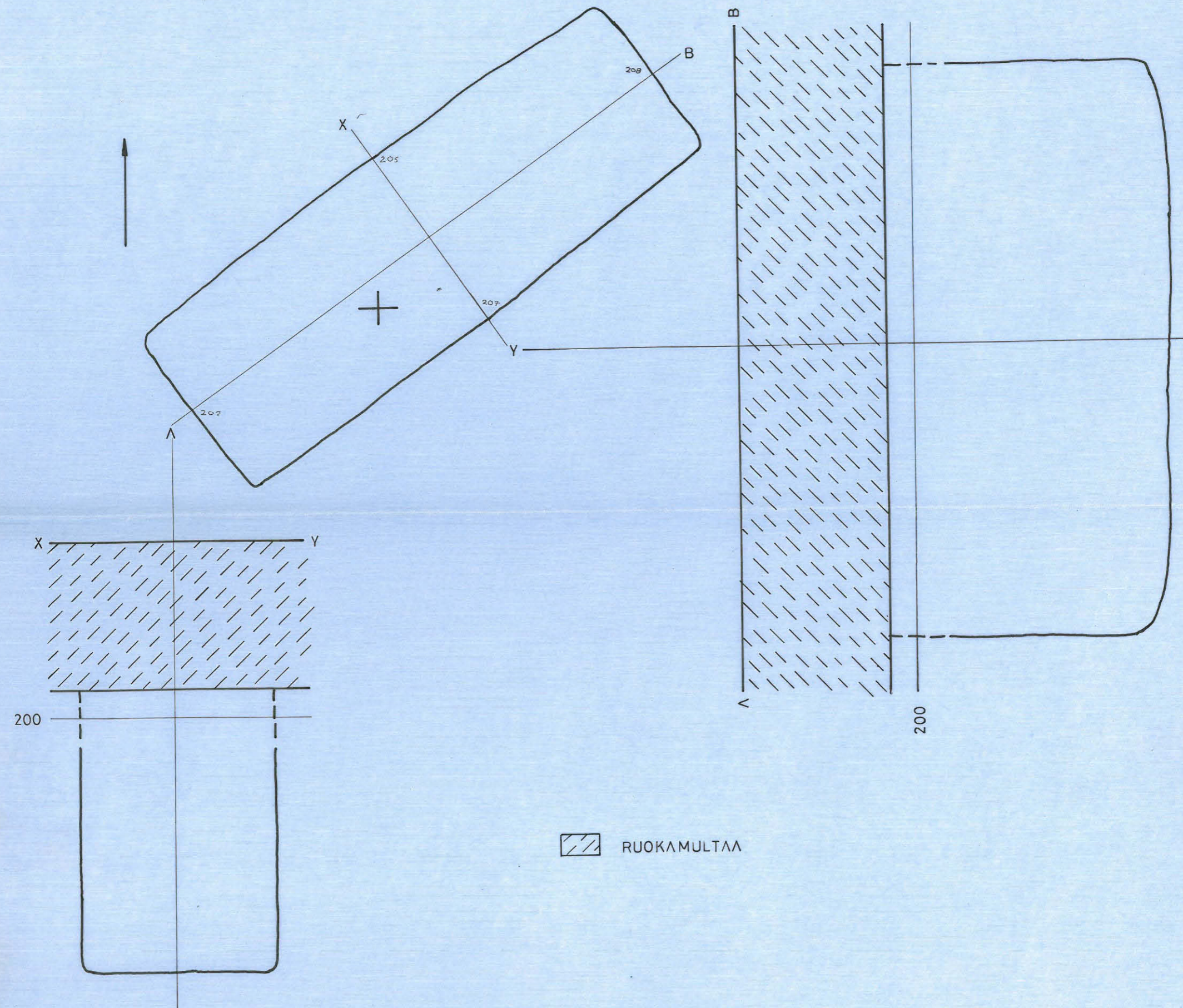
EURA, VAHE - TUUMI

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 17, I kerros ja profiilit

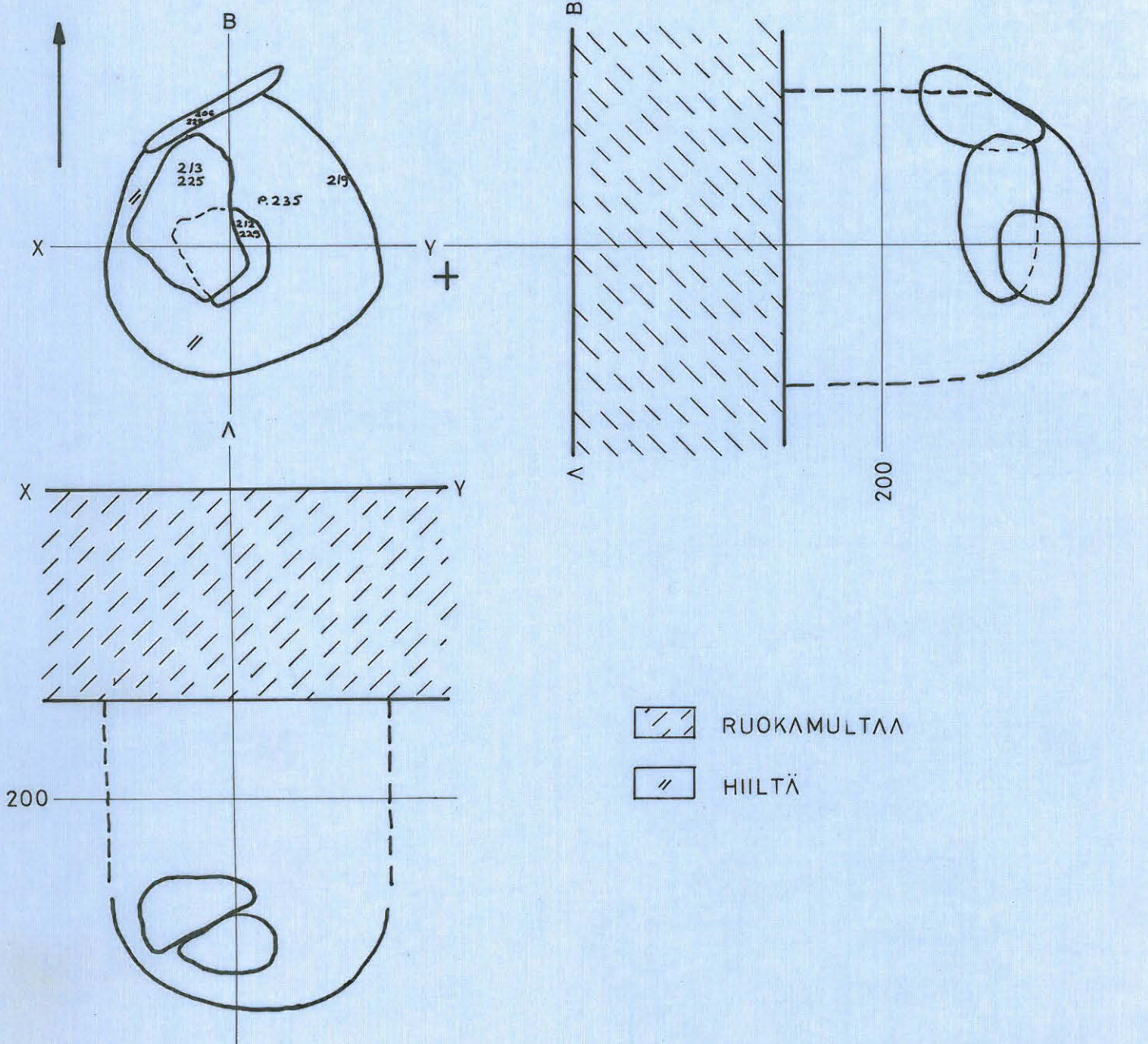
EURA, VAHE - TUUMI

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 30, I kivikerros ja profiilit

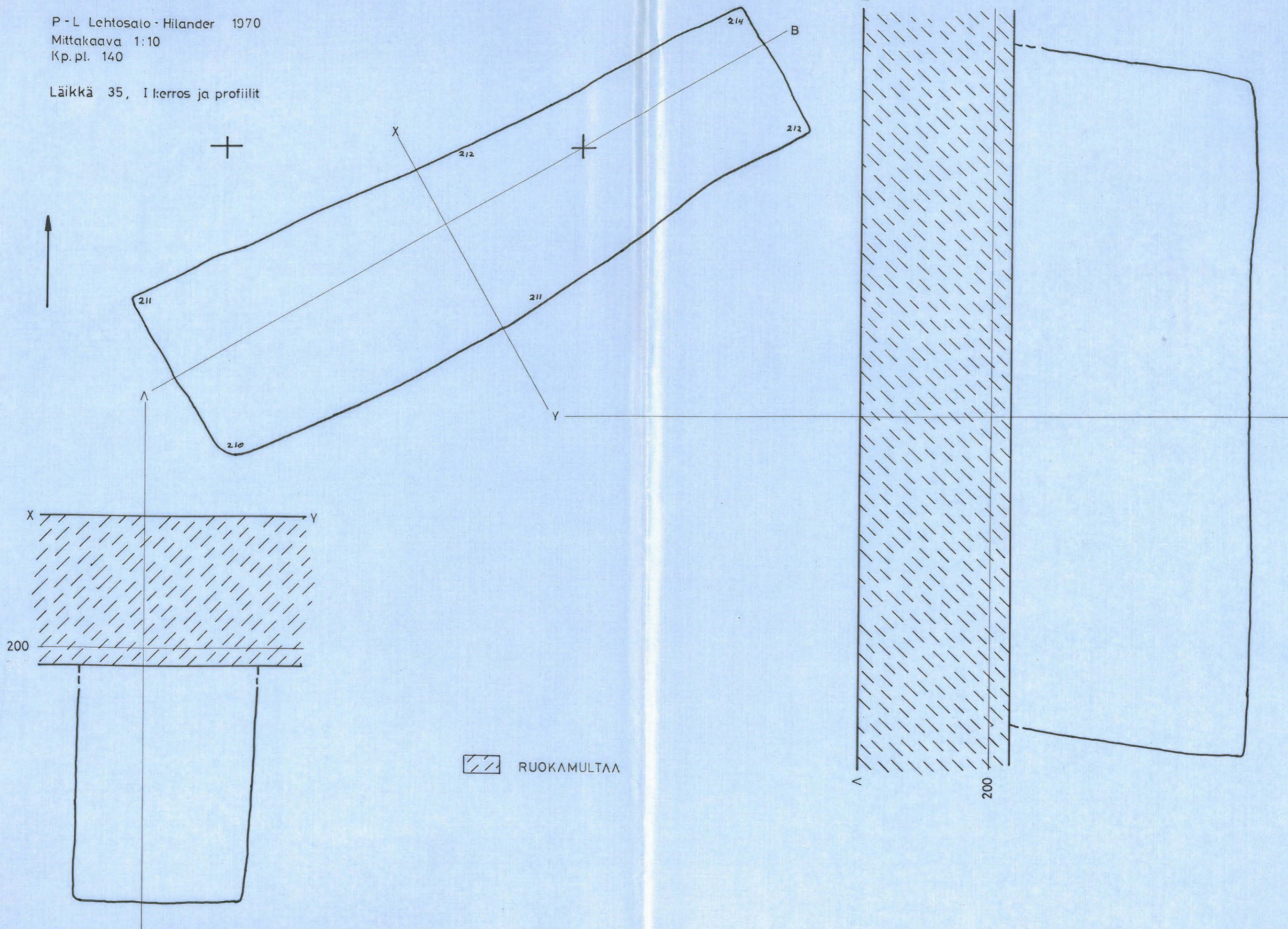
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 35, I kerros ja profiilit

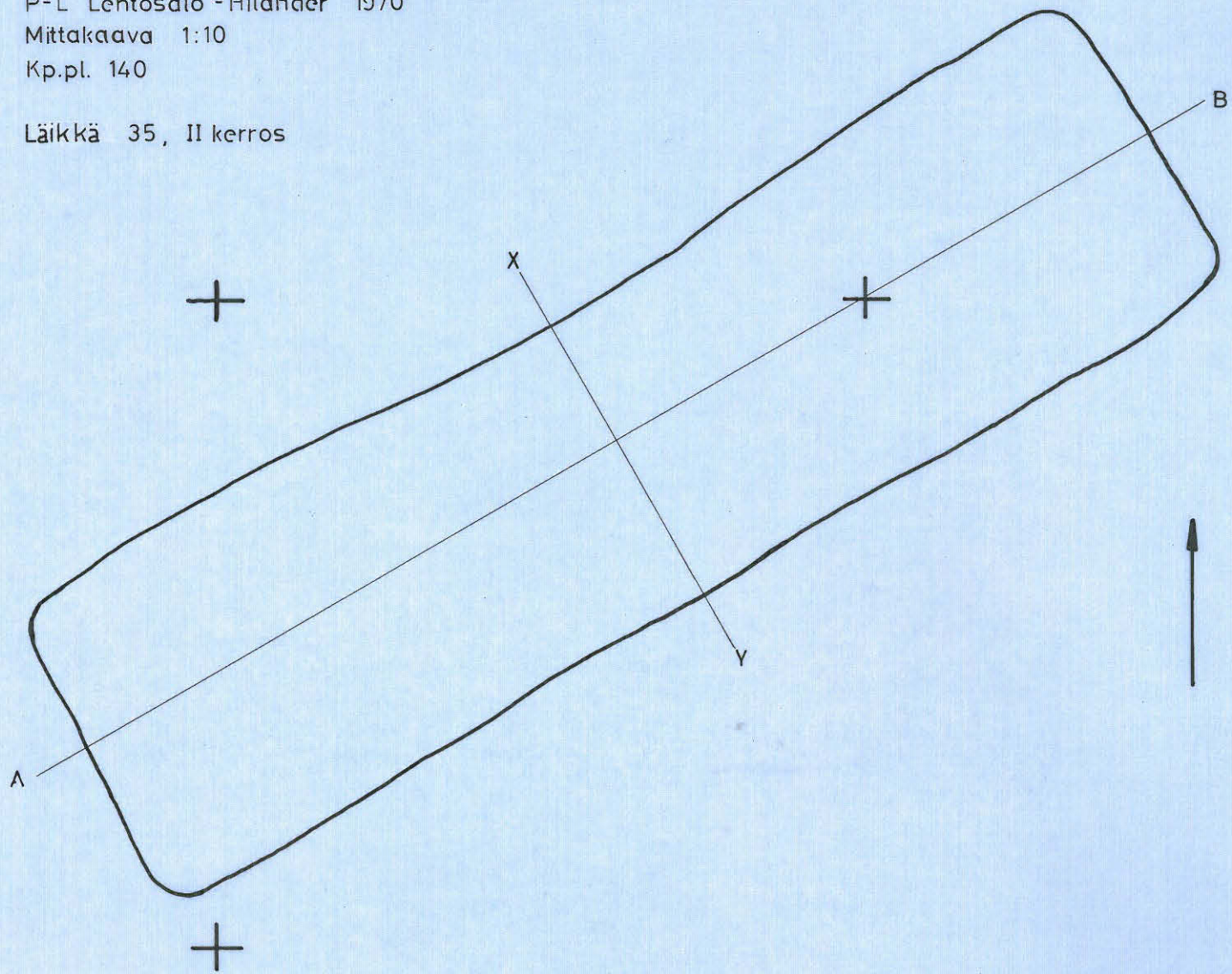
EURA, VAHE - KYLLOINEN

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 35, II kerros

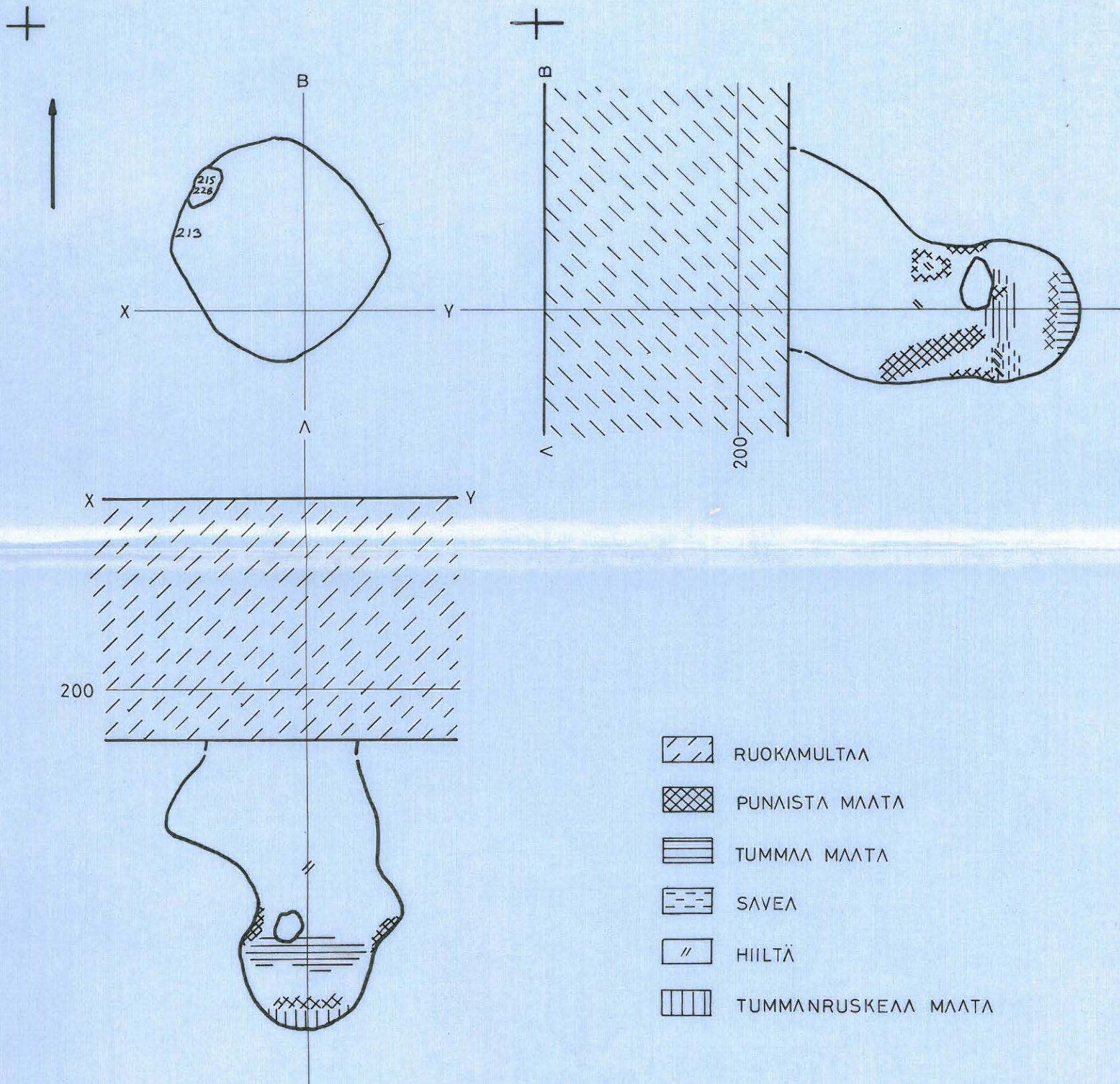
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 36, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- PUNAISTA MAASTA
- TUMMAA MAASTA
- SAVEA
- HIILTÄ
- TUMMANRUSKEAA MAASTA

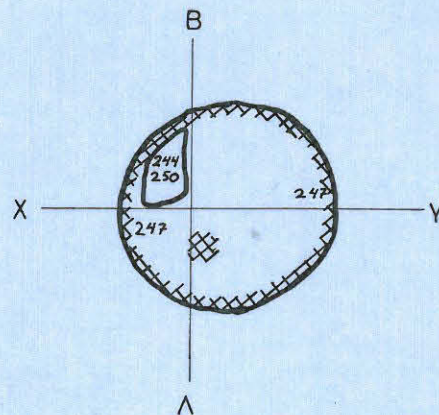
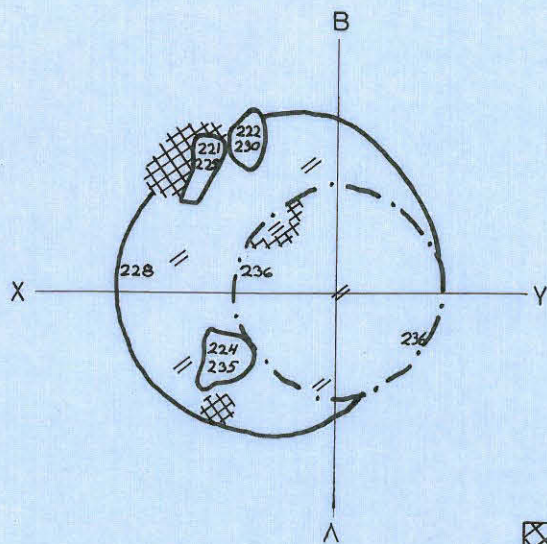
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 36, II ja III kerros

PUNAISTA MAALTA

HIILTÄ

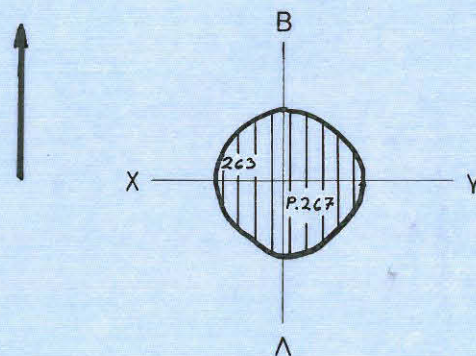
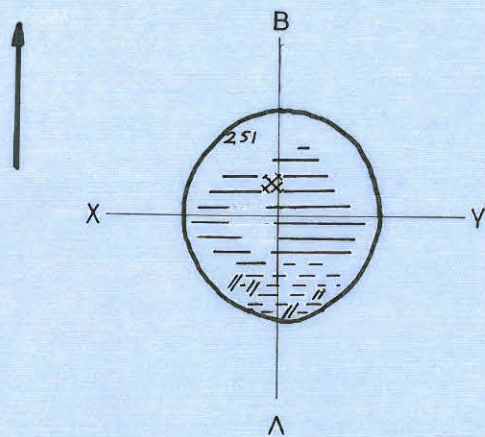
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 36, IV ja V kerros

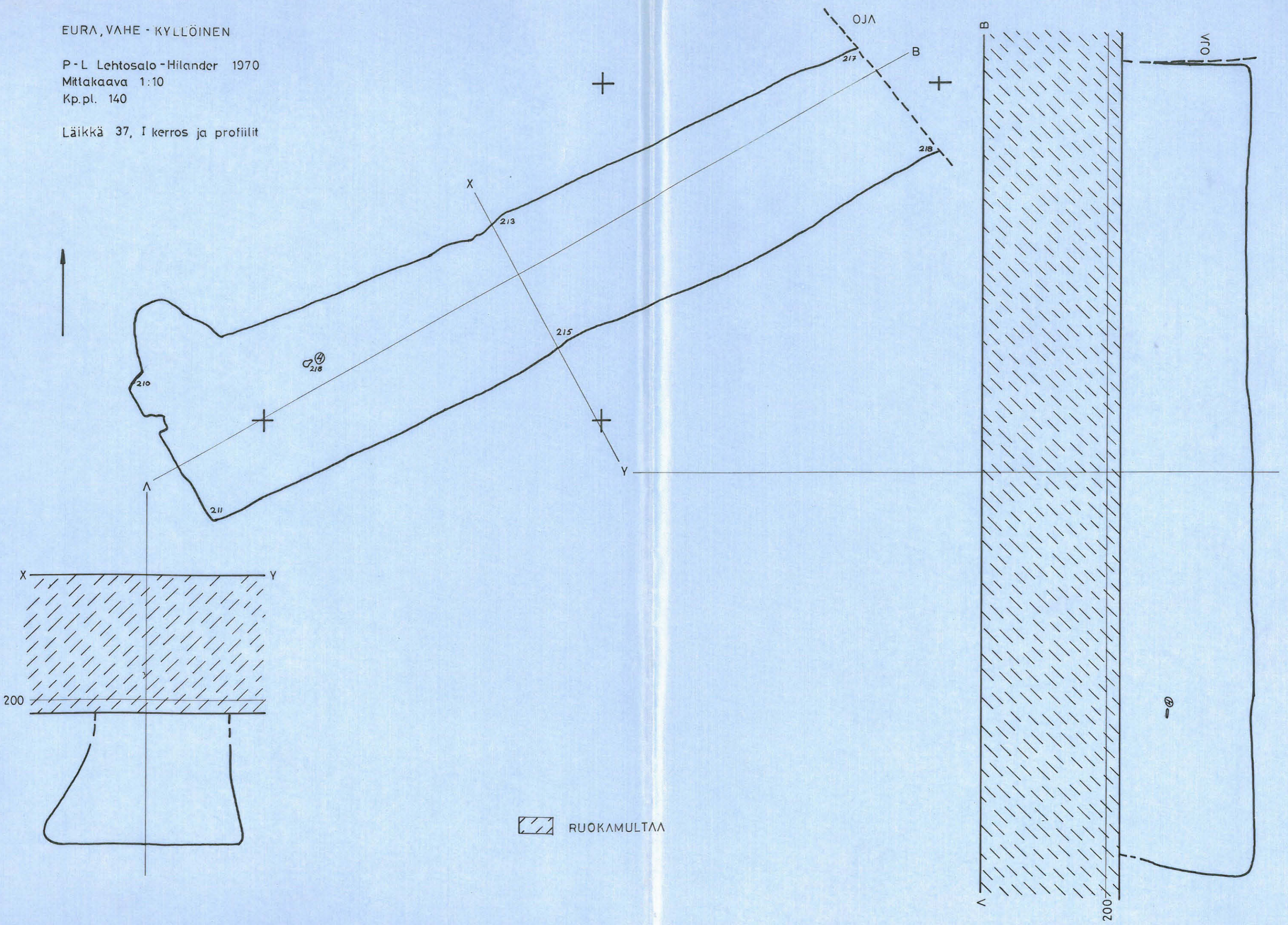
	TUMMAA MAALTA
	SAVEA
	TUMMANRUSKEAA MAALTA
	PUNAISTA MAALTA
	HIILTÄ

EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P-L Lehtosalo - Hilander 1970
Mittakaava 1:10
Kp.pl. 140

Läikkä 37, I kerros ja profiilit

 RUOKAMULTAA

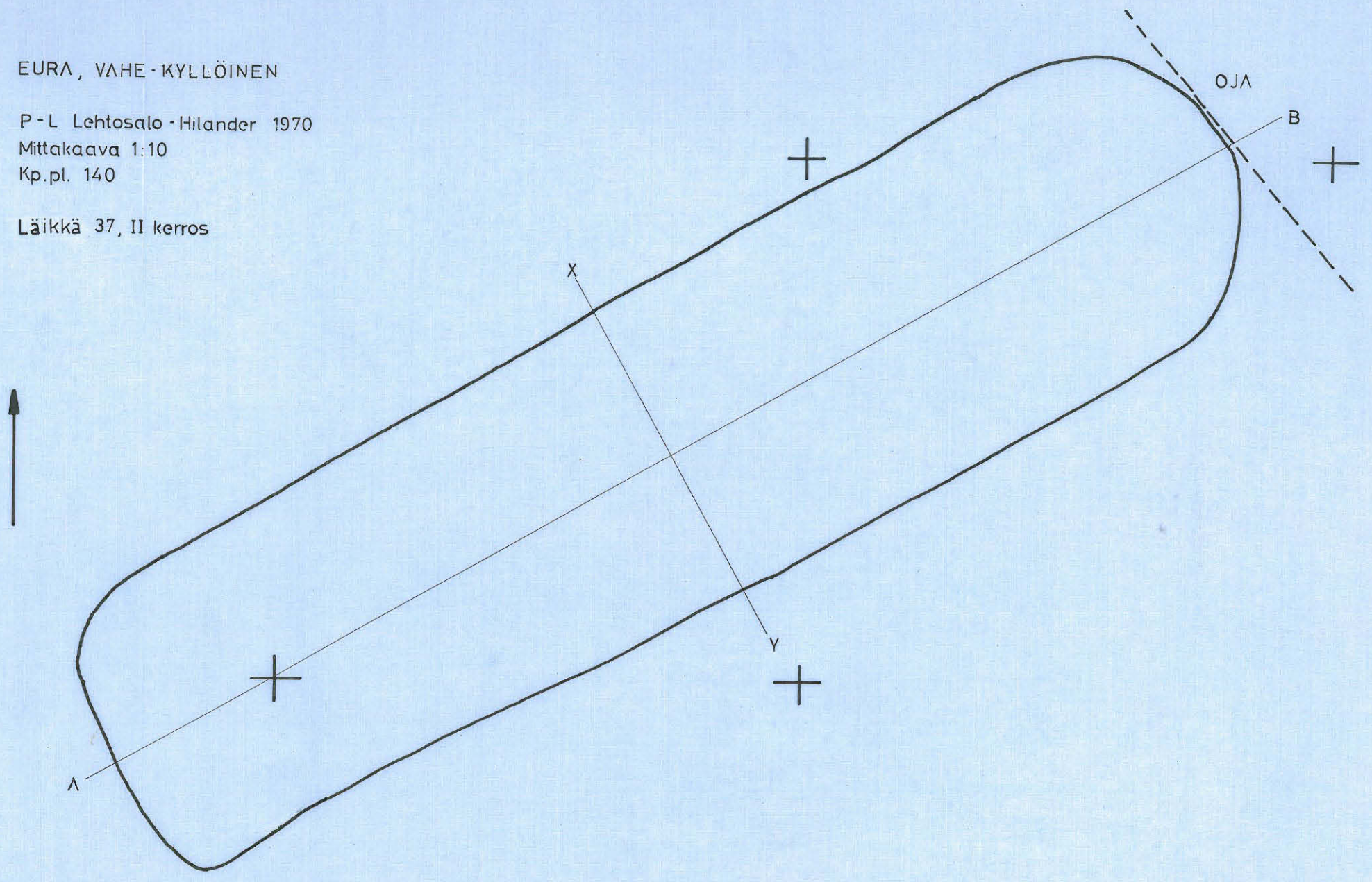
EURA, VAHE-KYLLÖINEN

P-L Lehtosalo -Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 37, II kerros

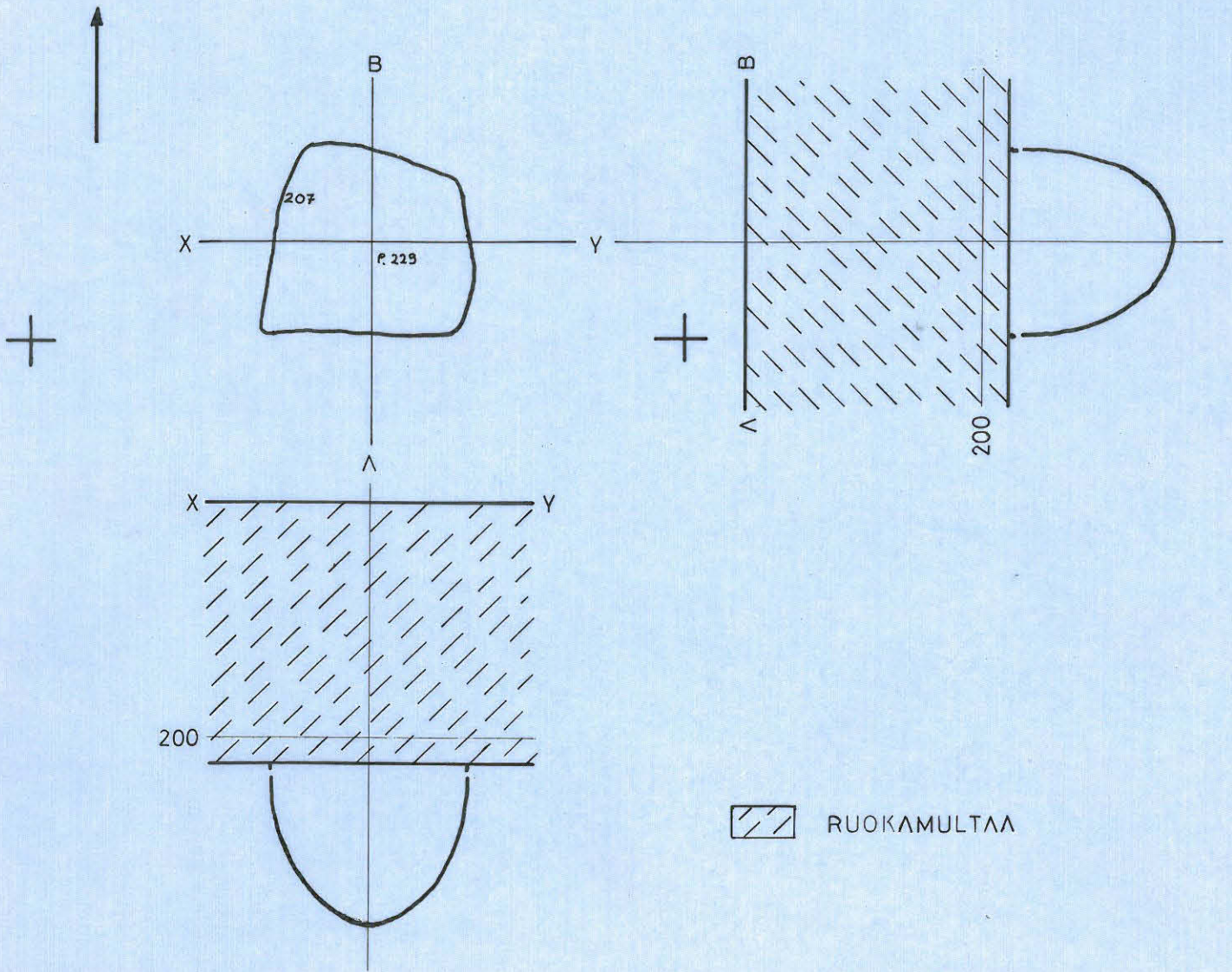
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 38, I kerros ja profiilit

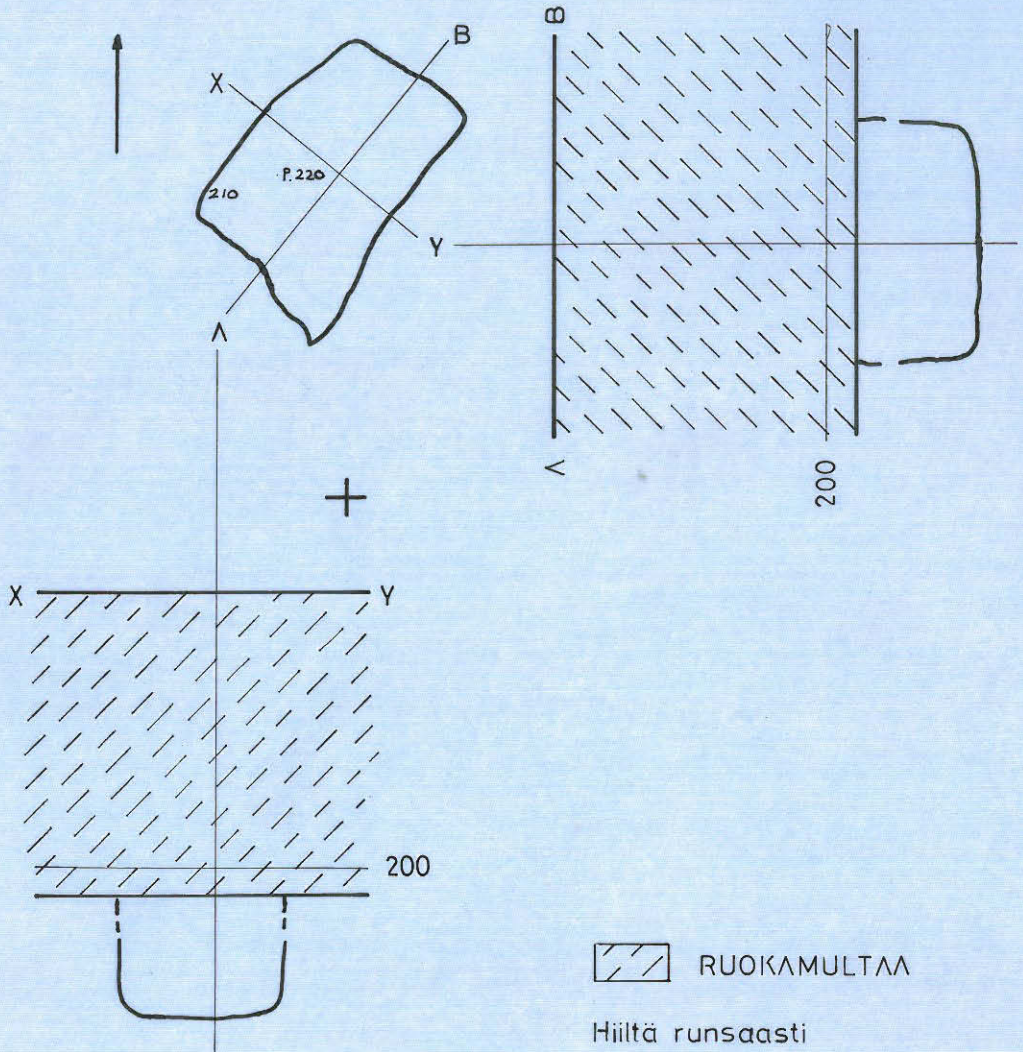
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 39, I kerros ja profiilit

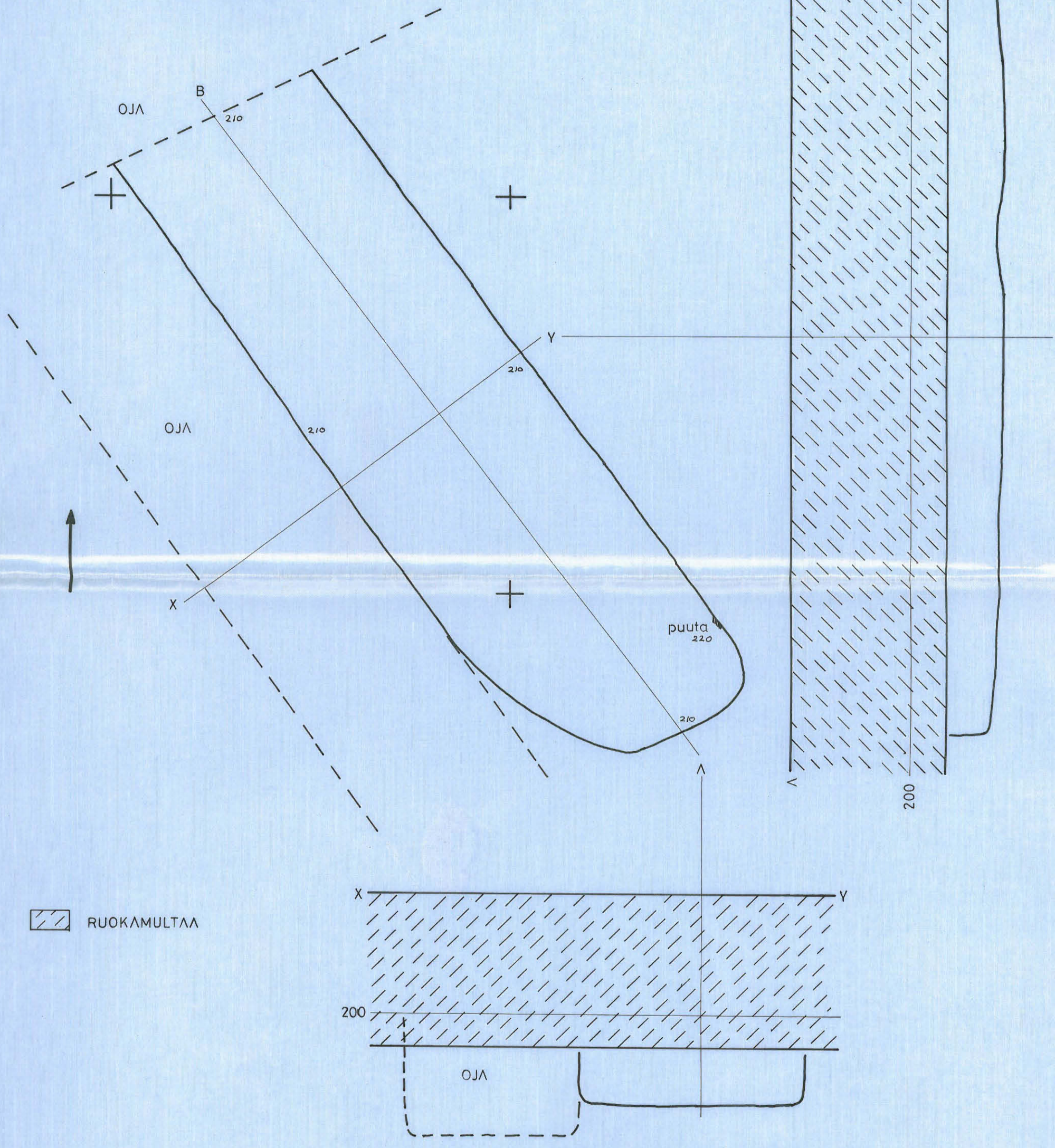
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P-L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 40, I kerros ja profiilit

 RUOKAMULTAA

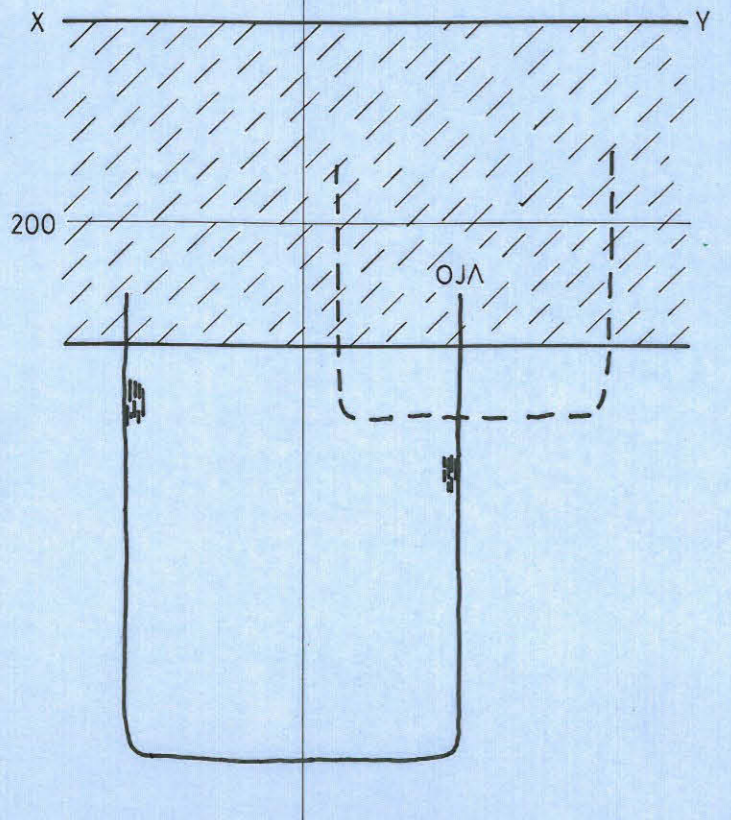
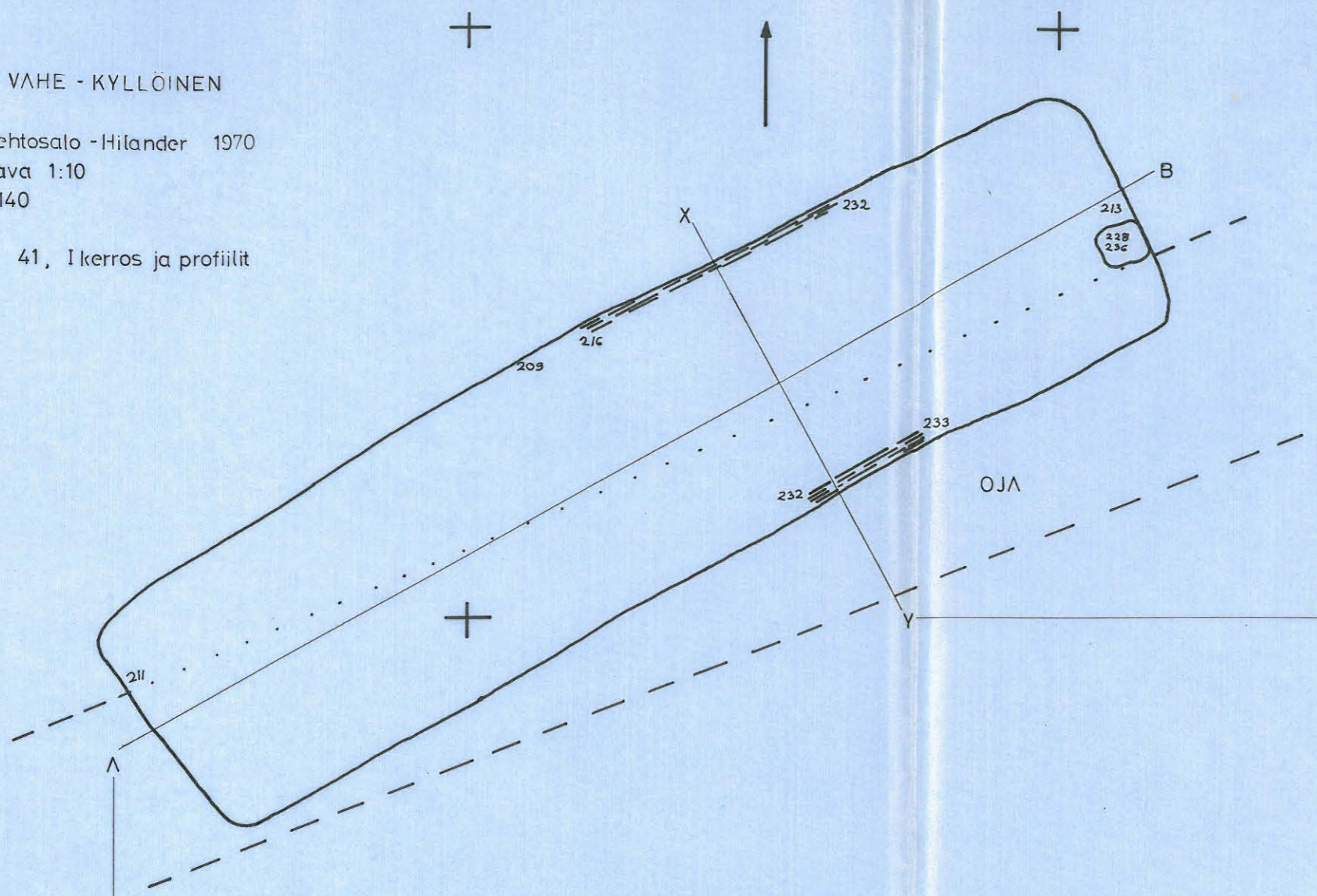
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

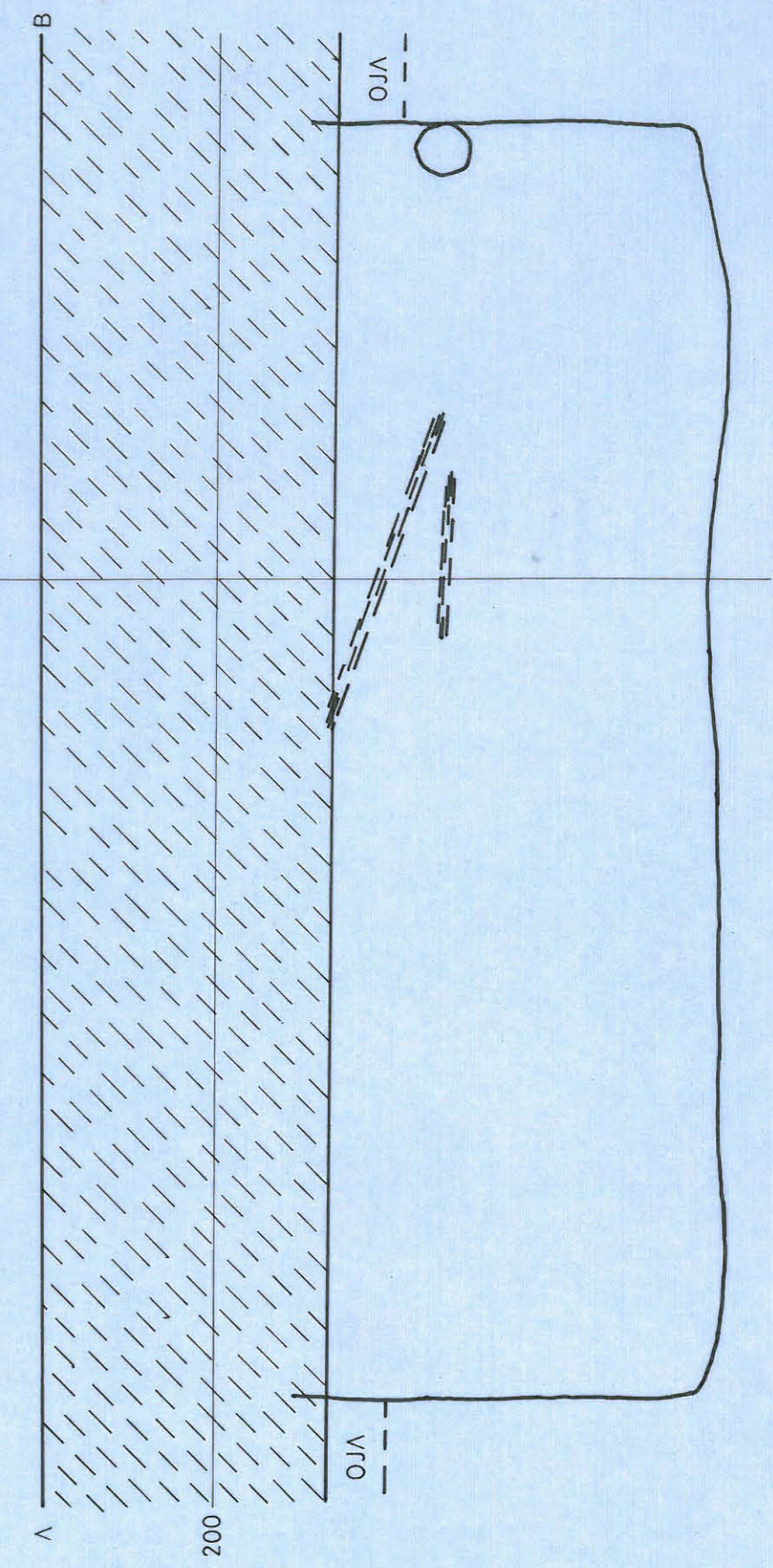
Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 41, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- PUUTA

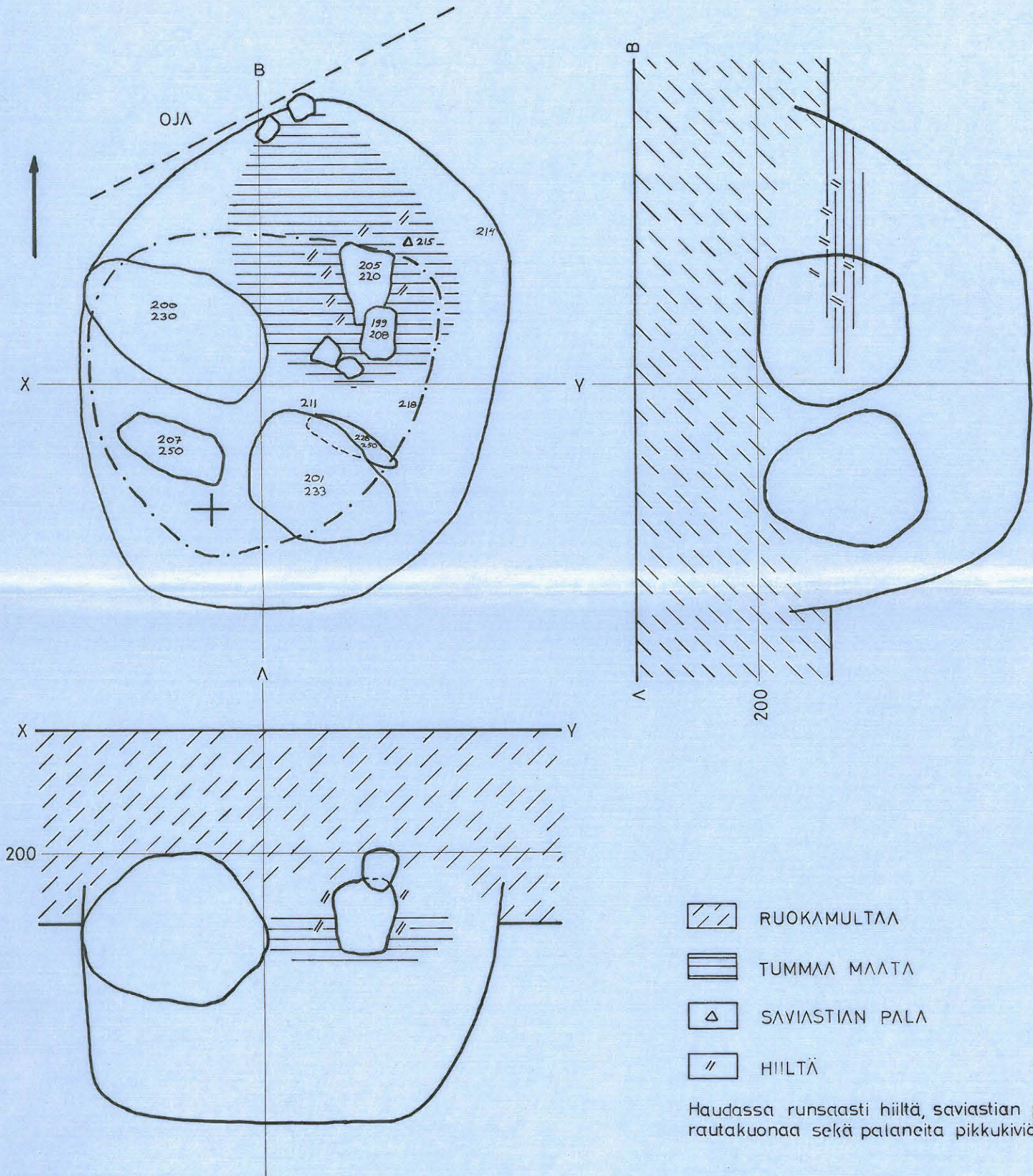
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P-L Lentosaari - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 42, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- TUMMAA MAATA
- SAVIASTIAN PALA
- HIILTÄ

Haudassa runsaasti hiiltä, saviastian paloja, rautakuonaa sekä palaneita pikkukiviä

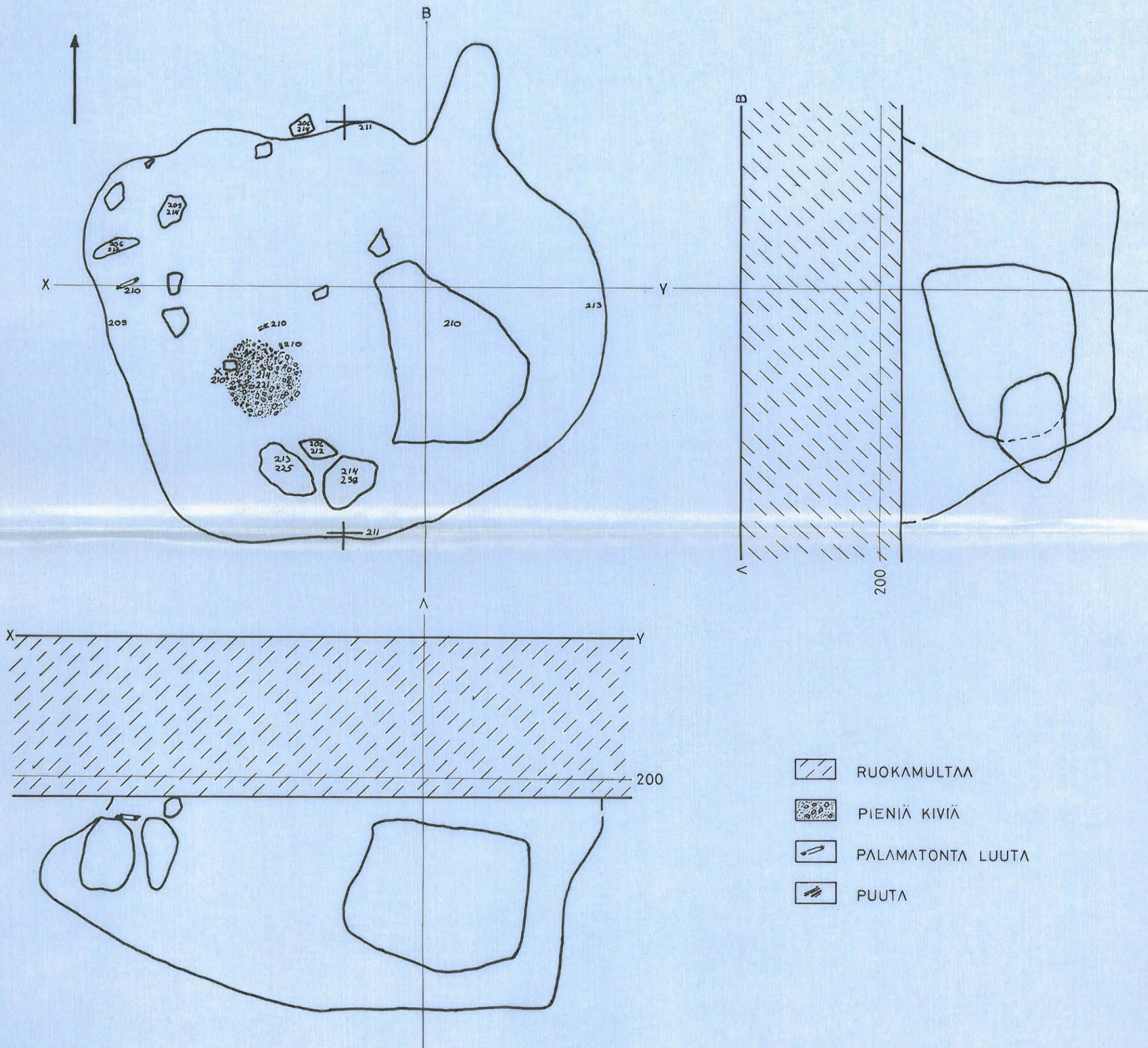
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp.pl. 140

Läikkä 43, I kerros ja profiilit

- RUOKAMULTAA
- PIENIÄ KIVIÄ
- PALAMATONTA LUUTA
- PUUTA

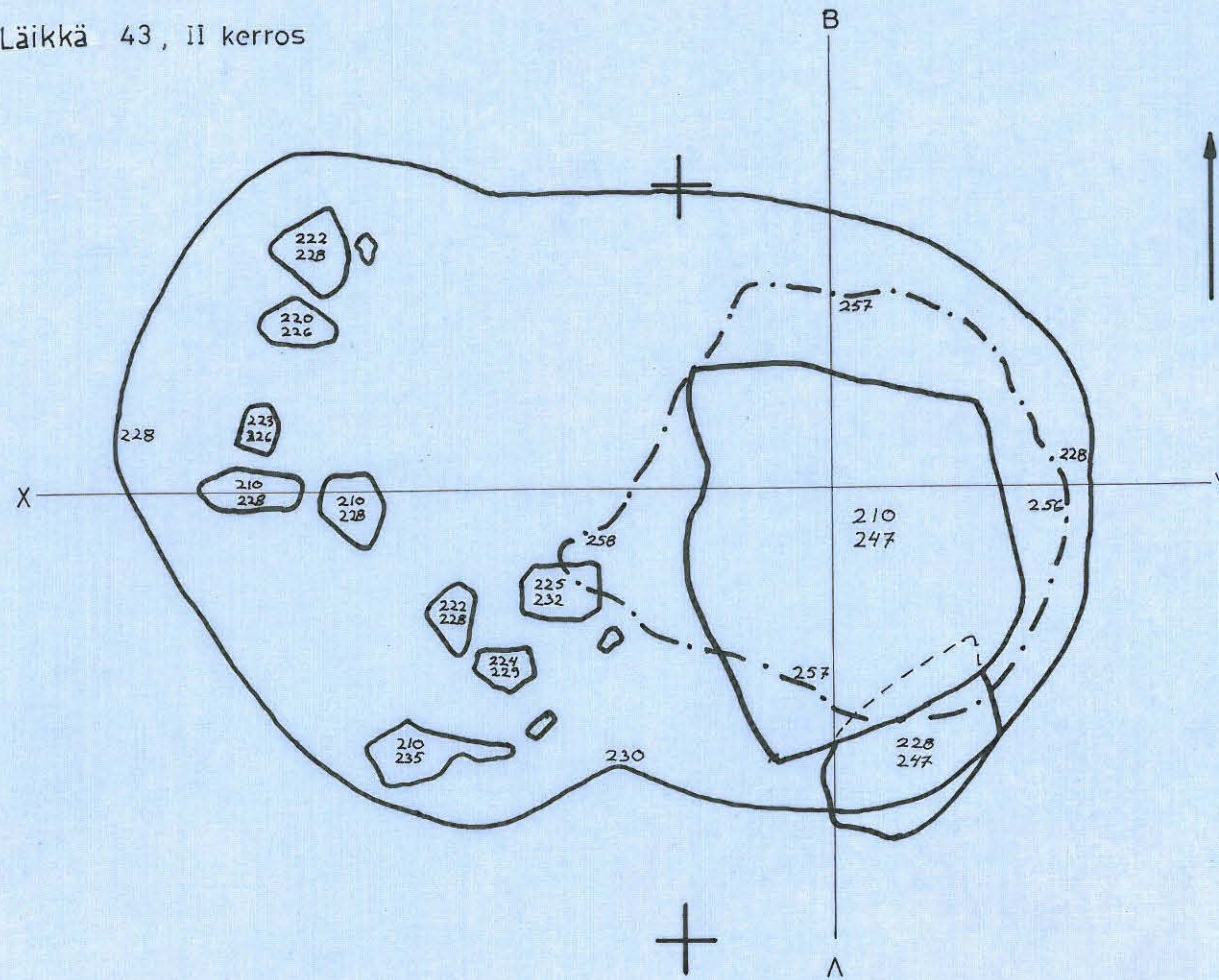
EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P. L. Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikkä 43, II kerros

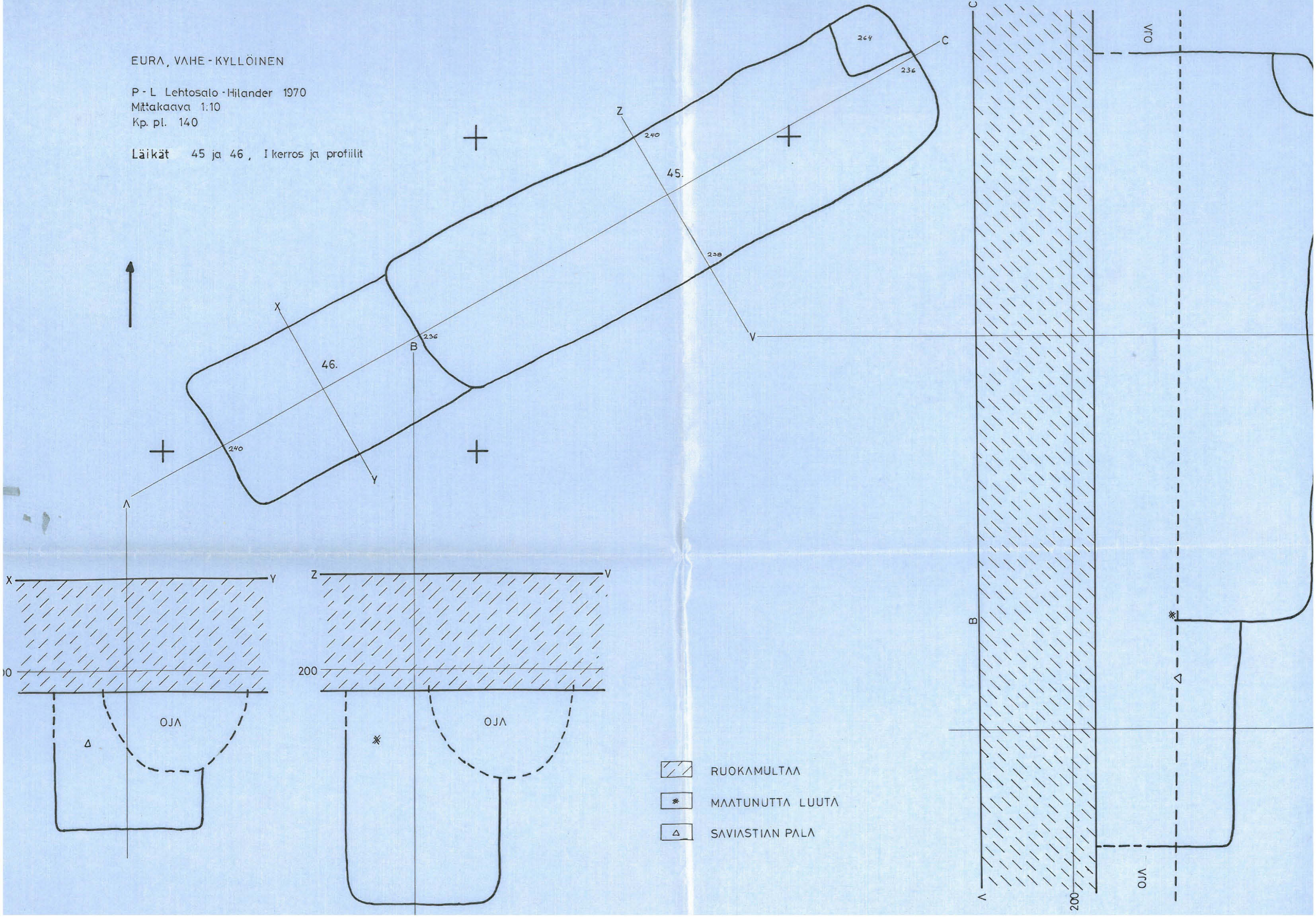
EURA, VAHE-KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

Kp. pl. 140

Läikät 45 ja 46, I kerros ja profiilit

EURA, VAHE - KYLLÖINEN

P - L Lehtosalo - Hilander 1970

Mittakaava 1:10

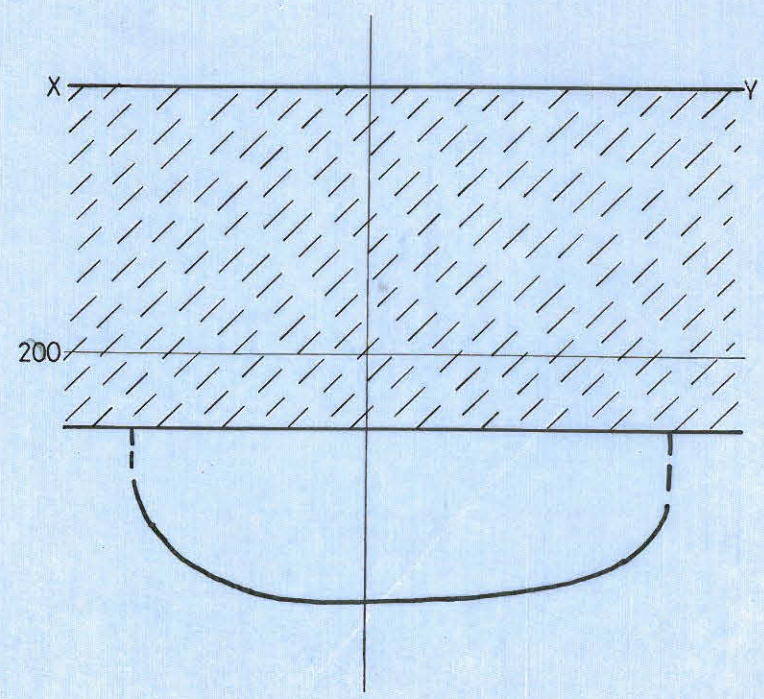
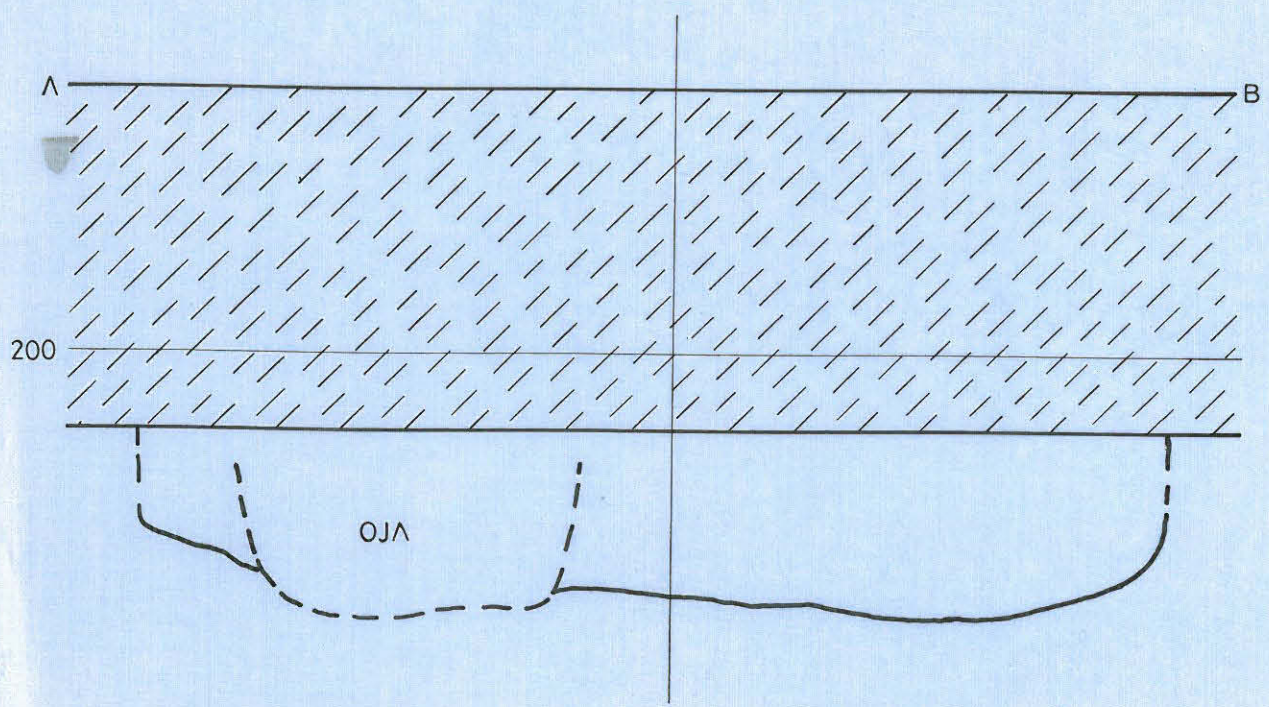
Kp. pl. 140

Läikkä 47, profiilit

ks. yleiskartta

RUOKAMULTAA

45902

1. Yli-Nuoranteen puutarhan kaivausalueita 1970 kuvattuna kaakosta.

45903

2. Haudan 25 kiveystä suoraan ylhäältä kuvattuna.

45904

3. Haudan 25 kiveys kuvattuna kaakosta.

45905

4. Hauta 26 suoraan ylhäältä päin kuvattuna.

45906

5. Haudat 26 ja 27 ja osa haudoista 25 ja 28 suoraan ylhäältä.

45907

6. Keihäänkärki ja veitsi in situ haudassa 26. Kuvattu koillisesta.

7. Hauta 28 suoraan ylhäältä päin kuvattuna.

8. Hauta 28 kuvattuna lounaasta.

9. Haudan 28 pohjakerros lounaasta. Keskellä kuulaimet.

10. Sama kuin edellä koillisesta.

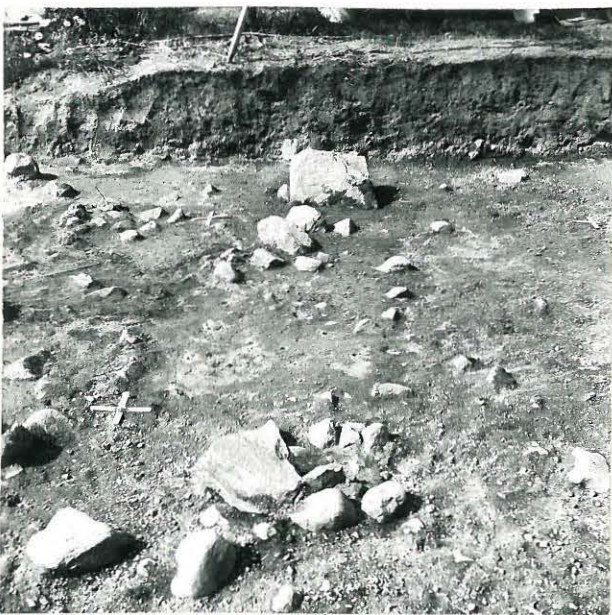
45912

11. Hauta 29 pintamaan poistamisen jälkeen. Kuvattu idästä.

45913

12. Hauta 29 suoraan ylhäältä päin.

45914

13. Hauta 29 koillisesta.

45915

14. Ango in situ haudassa 29. Kuvattu kaakosta.

45916

15. Hauta 30 kuvattuna koillisesta.

45917

16. Hauta 30 suoraan ylhäältä.

Eura - Vahe - Tuumi

45918

17. Kaivausalue Tuumin tontilla. Taustalla Yhteiskoulu. Kuvattu idästä.

45919

18. Läikkö 2 Tuumin tontilla. Kuvattu lounaasta.

45920

19. Hauta 3 Tuumin tontilla. Kuvattu lounaasta.

45921

20. Hauta 4 lounaasta.

45922

21. Hauta 1 Tuumin tontilla kuvattuna lounaasta.

45923

22. Läikkä 11 kuvattuna miltei etelästä.

45924

23. Hauta 17 kuvattuna koillisesta. Taustalla hauta 16.

45925

24. Haudat 17 ja 15 kuvattuina luoteesta.

Eura-Vahe-Kyllöinen

45926

25. Läikkä 43 Kyllöisen tontilla. Kuvattu luoteesta.

45927

26. Sama kuin edellä pohjoisesta.